

III. G. 1945. x.
~~III. 4245. x.~~

AZ ALSÓBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1917 ÉVI AUGUSZTUS HÓ 30-ÁN MISKOLCZON
TARTOTT ŐSZI RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVÉ

SZERKESZTETTE :

FARKAS ISTVÁN
EGYH. M. LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

MEZŐSÁT,
SCHVAROZ HERMAN KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL
1917.

x. 7. 4. 9. 4. 11

III. 4245. x.
III. 6. (1943. x.)

AZ ALSÓBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1917 ÉVI AUGUSZTUS HÓ 30-ÁN MISKOLCZON
TARTOTT ŐSZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

SZERKESZTETTE:

FARKAS ISTVÁN
EGYH. M. LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

MEZŐCSÁT,
SCHVAROZ HERMAN KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL
1917.

AZ ALSÓBORSODI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
1917. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 30-ÁN MISKOLCZON TARTOTT
ŐSZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen vannak : Bodolay István esperes és báró Vay Elemér egyh. megyei gondnok elnöklete alatt :

id. Sólyom Gyula, Szalóczy Pál, Halászy József, Horváth Bertalan, Tóth Béla, Szabó András, Gaál Ferencz, Tóth István lelkészi, — Bónis Bertalan, Papszász Lajos, Deák Gyula, dr. Rácz György, Lossonczy István vil. tanácsbírák, Csorba György főgimn. tanárképviselő, Baksa Lajos, Csiky Béla, Nagy Bertalan, és Patnoky István, tanító képviselők, Farkas István lelkészi, — Puky László világi főjegyzők, Pósa Péter és Román Ernő lelkészi, — dr. Regéczy József világi aljegyzők.

A gyülekezetek részéről : 1. Alsózsoltca : Román Ernő l. 2. Ároktő : Kiss Albert l. 3. Átány : — 4. Borsodgeszt : — 5. Borsodharsány : ifj. Sólyom Gyula l. 6. Böcs : Fekete Gyula l. 7. Bükkaranyos : Mauritz Árpád l. 8. Bükkzsércz : Molnár Gyula l. 9. Cserépfalu : Pósa Péter l. 10. Diósgyőr : Komjáthy József l. 11. Diósgyőrvasgyár : Szarka Gyula l. 12. Eger : Tóth István l. 13. Egerlövő : Sólyom Barna l. 14. Emőd : 15. Felsőábrány : Gergely Béla l. 16. Gelej : Kenyeressy Károly l. 17. Hejőbába : 18. Hejőcsaba : id. Sólyom Gyula l. 19. Hejőpapi : Szabó Bertalan l. 20. Hejőszalonta : Bársony György l. 21. Heves : Pánczél Jenő l. 22. Igriczi : Gece Albert l. 23. Kisgyőr : Zarándi Bertalan l. 24. Kistokaj : Várady Pál h. l. 25. Ládháza : 26. Maklár : Kerekes Zsigmond l. 27. Mezőcsát : Bodolay István és Szalóczy Pál l. 28. Mezőkeresztes : Szabó András és Vajda Sándor l. 29. Mezőnagymihály : Szabó József l. 30. Miskolcz : dr. Tüdős István, Tóth Béla, Farkas István l. 31. Nemesbikk : Maklári Papp Ernő l. 33. Ónod : Sólyom Lajos l. 34. Poroszló : Gaál Ferencz l. 35. Sajókeresztúr : Bogdányi József l. 36. Sály : Szakács Pál l. 37. Szirma : — 38. Tiszadorogma : Halászy József l. 39. Tiszakeszi : Kiss László s. l. 40. Tiszánána :

Kérészy Barna I. 41. Tiszaoszlár : Kovács Gyula I. 42. Tiszapalkonya : — 43. Tizzaszederkény : Horváth Bertalan I. 44 Tiszatarján : Ferenczy Dániel I. 45. Tiszavalk : — 46. Ujlőrinczfalva : — 47. Vatta : Gere Lajos I. Segédlelkészek, tanítók. érdeklődők.

Elmaradásukat igazolták : az átányi, hejőbábai, ládházai, szirmai, tiszapalkonyai, tiszavalki, ujlőrinczfalvai lelkészek. Bottlik István és dr. Nagy Ferencz tanácsbírák.

1. Gyűlés megnyitása előtt — Bodolay István esperes az alább olvasható, bensőséges, szép alkalmi imádsággal emelte fel lelkünket az áldások Istenéhez :

Végtelen hatalmú, örök kegyelmű Isten! tégedet ismerő, nagy nevedet tisztelő és imádó gyermekeid ajkáról naponként esdő fohászok emelkednek hozzád. Mi is lelki országodnak sáfárai, e vidéken megtelepedett gyülekezetek vezetői a magasságba irányuló szemekkel, szívünk tisztább érzéseivel, lelkünk magasztos gondolataival tégedet keresünk mert hisszük, mert tudjuk, hogy rajtad kívül nincs más Isten te tőled származik a bölcsesség és erő, te vagy az, ki a szent nevedben hiven munkálkodókat meg segited. —

Egyházi és iskolai ügyeink intézésére gyűllünk ma össze s tőled várjuk és kérjük a már oly sokszor éreztetett és tapasztalt segítséget, — tőled hatalom, bölcsesség és jóság örök kutfejétől! — Lelkednek megvilágosító, a nemes törekvést megszentelő erejével szálj be hozzánk, légy közöttünk, támogass, erősíts a reánk váró kötelességek teljesítésében. —

Mennyei édes Atyánk Istenünk! légy velünk akkor is, midőn e hajlékból eltávozva családjunk körébe s néptünk közé visszatérünk. — Buzdits továbbra is bennünket, hogy hivatásunkban ne lankadjunk, s a veszteségtől vérző sebeket Krisztus örök evangéliumának gyógyító erejével enyhíthessük, a látogatásod sulya alatt nyögő, a nyomorúságok és szenvedések árjával küzködő szerencsétleneket a benned való erős hitben megARTHASSUK, az eleséstől megmenthessük, —

Oltalmad szárnyaival fedezd be szeretett magyar hazánkat, melynek nyugalma a mi nyugalunk, boldogsága a mi boldogságunk, sorsa a mi sorsunk! A felette összegyűlt terhes fellegetek üzd el, s e drága földért küzdő fiainkat vidd győzelemre, hogy ennek nyomán a béke áldásdús virágai fakadjanak. —

Óh nyiljanak meg újra az egek, hangozzék még egyszer amaz angyali szózat „legyen békesség e földön és jóakarát az emberekhez„. Ámen.

2. Br. Vay Elemér főgondnok az ülést szabályszerűen megalakultnak jelentvén ki, azt a következő szavakkal nyitja meg:

Nt. Egyh. megyei Közgyűlés! Ez évben van a reformáció 400 éves évfordulója. 400 éve annak, hogy a vallás terén elkövetett visszaélések és a hatalmi túltengés ellen egyes bátor férfiak fel emelték szavukat, hogy Krisztus tanát vasszavigyék azon ösvényre, melyet ő jelölt ki, s a mely ösvényről mind jobban és jobban letértek a ker. egyház vezetői. A vallás nem lehet hatalmi cél, hanem annak a szeretet ösvényén kell haladnia: ezért emelték fel szavukat és szállottak síkra.

Hogy e 400 éven át mennyit kellett tűrni, szenvedni, milyen akadályokkal kellett megküzdeni s ellenségekkel szembeszálni azt mindannyian tudjuk. De talán épen ez a küzdés, szenvedés és tűrés tett bennünket oly erőssé, hogy leküzdve mindent, erősen állunk ma is. Ezt a kitartó erőt ahogy átvettük őseinktől: épúgy fogjuk átadni a jövő nemzedéknek.

Az igaz hit olyan, mint a legtisztább karrarai márvány: fehér, mert tiszta és erős, mert a lélekből fakad. Ilyen legyen a mi hitünk is és mint ilyet adjuk át a mi utódainknak. A mostani háborús körülmények sajnos nem engedik meg, hogy e mostani évfordulót, a letűnt 400 évre visszatekintve, olyan fénnel és pompával ünnepeljük meg, mint ahogy azt óhajtanók. De meg vagyok róla győződve, hogy e 400 évre közöttünk mindenki dicsekvéssel, boldog büszkeséggel emlékezik vissza s lelke egész erejével ünnepel. Adja Isten, hogy jobb jövő viradjon reánk!

3. Az általános egyh. megyei tisztújítás megejtésére elrendelt szavazás — a szavazat bontó bizottság által — Mezőcsáton 1917.

július hó 19-én felvett jegyzőkönyv jelentése szerint a következő eredményt tünteti fel. *Esperessé választatott*: Bodolay István; *egyh. m. gondnokká*: Báró Vay Elemér; *egyh. m. lelkészi tanácsbírákká*: Horváth Bertalan, id. Sólyom Gyula, Szalóczy Pál, Tóth István, Gaál Ferencz, Szabó András, Halászy József, Tóth Béla; *világi tanácsbírákká*: Bónis Bertalan, Deák Gyula, Losonczy István, Dr. Rácz György, Dr. Nagy Ferencz, Dr. Kérészi Barna, Pappszász Lajos, Botlik István, *lelkészi főjegyzővé*: Farkas István; *világi főjegyzővé*: Puky László; *Lelkészi I-ső aljegyzővé*: Pósa Péter; *lelkészi II-od aljegyzővé*: Román Ernő; *világi aljegyzővé*: Dr. Regéczy József.

Tudomásul szolgál. A megválasztott tisztikarból Dr. Regéczy József világi aljegyző még egyh. megyénk előtt esküt nem tévén — most eskü által is elkötelezte magát egyh. megyénk szolgálatára. A szavazat bontó bizottság jelentése szerint az átányi egyház vezetősége, a lelkész aláírása nélkül terjesztvén be a szavazó lapokat — a mulasztásért a lelkész a törvényes birságban elmarasztaltatott.

4. Olvastatott — esperes — alább közölt lemondó levele:

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés!

Az imént felolvasott szavazatbontó bizottság jegyzőkönyvének egyik pontja szerint az esperesi állásra újólág megválasztattam. — Egyházi életünkben szokásos tiszteség adásnak tekintem én ezt, mert nem szereztem semmi érdemet arra, hogy ezen kitüntetésben részesüljek. A magamra vállalt kötelességet igyekeztem a nekem adott egyszerű tehetséggel teljesíteni. — Ez pedig nem érdem. —

Bármily célzással tisztelt meg a lelkésztársaim által irányított presbyteriumok bizalma, mély köszönettel tartozom érte. — Azonban méltóztassanak nekem megbocsájtani, ha tavaszi közgyűlésünkön tett kijelentésemhez határozottan ragaszkodom és mély tisztelettel kérem a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlést, hogy e felelőségteljes állás alól felmenteni kegyeskedjék.

Nemcsak a kimondott szó kötelez a visszavonulásra, hanem azon meggyőződés, hogy ezen állás kötelezettsé-

geinek ezután már nem lennék képes úgy megfelelni, amint akarnám és kellene. — Többnemű helyi elfoglaltságaim igénybe veszik minden időmet és csekély képességemet, nekem segítségem nincs, azt pedig, hogy káplánt tartsak körülményeim nem engedik. — E mellett a gyermekeim sorsa feletti töprengés álmatlanságot idézett elő, melynek következménye lehet a szórakozottság és a memória rehamos hanyatlása. Mindezek nagy akadályul szolgálnak az esperesi hivatal ellátásában. — Felsorolhatnék még más okokat is, melyeknek nyilvánításától ez alkalommal tartózkodom, de amelyek nagy mértékben megértették elhatározásomat. —

Mielőtt azonban az esperesi állást elhagynám, hála köszönetemet fejezem ki Gondnok úr ő méltóságának, ki mind személyes, mind hivatalos érintkezésünkben lekötelező szívéllyességet tanusított irántam! — a tanácsbírói és jegyzői karnak, ügyésznek, kik hű munkatársaim valának s mindazon lelkesztársaimnak, kik hivatalos kötelességeik pontos teljesítésével nagy mértékben járultak ahhoz, hogy állásom terheit elviselhessem. —

Ezek után egyházmegyénkre, a gyülekezetek előljáróira s a hivekre Istennek áldó és megszentelő kegyelmét kérve vagyok Mezőcsát 1917. aug. 28.

Mély tisztelettel

Bodolay István

esperes.

Egyházmegyei közgyűlés, mély megilletődéssel értesül közszerepben álló esperesének — lemondási elhatározásáról. Általa — élőszóval is megismételt lemondását, komoly megfontolása meg nem másítható eredményét egyh. m. közgyűlésnek el kellett fogadnia. De amikor bucsut venni kénytelen a szeretett vezértől, ugyanakkor a becsülettel küzdők legszebb jutalmát — a lélek szerint való elismerés virágait szórja a búcsúzó útjára. 3 éves esperesi hivatalkodása alatt a rend, a kötelességteljesítés, a vaskézzel de mégis szerető szível párosult

vezetés emberének ismertük meg őt. Az egyházaktól nyert hivatali állását sohasem hatalmaskodásra — de az egyetemes egyház, a köz boldogítására kívánta felhasználni. Legfőbb vágya volt, hogy gyülekezeteinkben mindenek ékesen és szép renddel történjenek s hogy legyen csendesség és jó békesség — a népek közt egyenesség mindenütt. Szeretetet hívta el, szeretet kísérte hivataloskodása alatt szeretettel bocsátjuk el a távozót — e megfáradott vezért — de akinek bölcs tanácsára — szerető szívének áldott melegére — olyan nagy szüksége van a mi egyházmegyénknek. Hisszük ezekkel még továbbra is a mi dicsekedésünk marad ! . Az áldásokkal gazdag Isten áldja meg őt, — élete hátra levő idejében minden általa kívánatos javaival a köz javára, egyh. megyénk gyülekezete dicsekedésére — általa olyan nagyon szeretett édes övéinek boldogítására ! . .

5. Az esperes lemondásával megüresedett esperesi hivatal ideiglenes vezetésére egyházi törvényeink rendelkezéseinek megfelelően a legidősebb tanács bíró id. Sólyom Gyula kéretett fel. Ő azonban öreg korára való tekintetből felmentését kérvén — mint utána következő, legidősebb tanács bíró

Szalóczy Pál — bízott meg az esperesi teendők végzésével.

6. Halászy József — lelkeszi tanács bíró — betegeskedő voltára való hivatkozással — bejelenti, hogy lelkeszi tanácsbírói s egyéb egyházmegyei tisztségeiről lemond.

Egyh. megyei közgyűlés sajnálattal bocsátja el — a fényes tehetségével, munka szeretetével egyházmegyénk lelkeszei előtt éveken át nemes példa képen élő szeretett tanács bíráját. Isten áldó kegyelme kísérje, őt is — élte hátra levő idejében !

7. A lemondás folytán megüresedett esperesi ; — egy lelkeszi tanács bírói állásra valamint a viszonyosság elvének megfelelően — jelen gyűlés által szervezett világi II-öd aljegyzőségre — a szavazást egyh. m. közgyűlés elrendeli.

A szavazatok beadási határ ideje 1917 év szept. hó 30. A szavazatok felbontására kiküldött bizottság tagjai: Szalóczy Pál h. esperes elnöklete alatt Bodolay István, Deák Gyula és Kiss Albert felhatalmazást nyertek arra is, hogy szükség esetén pótszavazást rendelhessenek el. Az új esperes beiktatásának időpontja kitűzése rendkívüli közgyűlés egybehívásával — az elnökség megbizatik.

8. Az általános tisztujtással kapcsolatban, jelen egyh. m. gyűlés feladatává tétetett a törvény rendelkezései szerint, az egyh. megyei ügyész és pénztáros megválasztása.

Ügyésszé: Dr. Molnár Gyula választott meg — újólág. A pénztárosi állásra miután id. Sólyom Gyula — volt egyház megyei pénztáros kijelentette, hogy a pénztár vezetését tovább vezetni nem hajlandó: — Farkas István választott meg. id. Sólyom Gyula pénztárosnak érdemei a sok éveken át lelkiismeretes buzgósággal, tiszteletre méltó becsületességgel végzett munkájáért — jegyzőkönyvünk lapjain — megörökítettnek. Az új pénztárnok — a pénztár kezelését — csak 1918 év január 1-én veendi át.

9. Olvastatott esperes következő jelentése.

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés!

E hónappal a világháború negyedik évébe léptünk. A béke utáni vágy erős lánggal lobog úgy a harcoló, mint a semleges nemzetek szívében, de annak megvalósulását megghiusította ellenfeink túlzott követelése. Anglia világ uralmi féltékenysége. — A békülésre hajló kéz vissza lön utasítva. — A pusztítás. az embertelen öldöklés tovább folyik s mi az igazság és jog győzelmébe vetett törhetetlen hittel védekezünk.

A tulerővel szemben kifejtendő további ellentállásnak kétségkivül nagy akadályul fog szolgálni a magyar kanaánt ért természeti csapás, mely több vidéken az aratáshoz fűzött reményeket megghiusította s kivált a kenyeret pótló veteményeket tönkre tette, azonban csüggedni nem szabad s jelszavunk legyen ezután is „aki magát el nem hagyja, azt Isten sem hagyja el.“ —

Országunk vezérférfiai eddig is megtették kötelességüket, minden lehetőt elkövettek a háború szűtte nyomoruságok enyhítésére, a veszedelmek elhárítására. — Vitéz fiaink a legnagyobb önfeláldozással küzdenek a hazáért s

életünk, mi sem maradhatunk hátra a reánk váró nagy munka teljesítésében. —

A gyülekezetek vezetőinek, lelkészeknek, tanítóknak, világi papjainknak hatás körükben őrállóknak kell lenniök, hogy a kishitűség, a csüggettség hatalmába ne kerithesse a gyöngébb lelkeket, emellett támogatni kell az állami és közigazgatási hatóságokat a védekezés, a mentés nemes munkájában!

Az isteni gondviselés sikerrel koronázta a kint és bent harcolókat, bizonyára nem fogja megszégyeníteni a benne bizókat! —

* * *

Átérve tulajdonképeni rövid jelentésem tárgyaira, résztvevő szívvvel jelentem be közgyűléstünknek Turi Nagy Sándor borsodgeszti lelkésznek élete 65-ik évében Budapesten f. évi június 29-én rövid, de kínos szenvedés után történt elhunytát. — Most midőn az enyészet üli rémes diadalát, midőn a halál kaszája dúsan arat hadvezérek és névtelen hősök között, talán feltűnést sem kelt egy kicsiny ref. gyülekezet lekipásztóranak kidőlése. — Azonban én a veszteség felett érző fájdalomnak adok kifejezést s indítványozom, hogy annak, ki gyülekezete javán s népes családjának boldogságán munkálkodott, emlékezte jegyzőkönyvünkben megörökíttessék.

A szomorú emlékezés után kedves kötelességek kívánok eleget tenni akkor, midőn tanácsbírói karunk két illustris tagjának kitüntetését fel elevenitem.

A királyi kegy és a kormány bizalma Bottlik István urat a földművelésügyi államtitkári, Dr. Nagy Ferencz urat pedig Miskolcz thj. f. város főispáni magas méltóságára emelte. Kinevezésük alkalmából mindkettőjüket melegen üdvözöltem ugyan, de méltónak tartom, hogy közgyűlésünk is őszinte örömét fejezze ki az érdem elismerése és megjutalmazása felett

Ezek után tisztelettel jelentem, miszerint az általános tisztujjításra vonatkozó szavazatok a kitűzött határidőre pontosan beküldettek, a bizottság által felbontatták s az eredményt feltüntető jegyzőkönyvet heterjesztem.

A lefolyt négy hónap alatt a lelkészi karban egy változás történt. Pósa Béla újlőrinczfalvai lelkésznek gömörszkarosi lelkésszé történt megválasztásával és eltávozásával a megüresedett állásra a törvényben előirt szabályok betartása mellett Somogyi János borsodszakácsi lelkész hivatott meg, kinek az állás elfoglalására a concessát kiadtam. Nevezett lelkész beerősítése közgyűlésünk egyik tárgyát fogja képezni.

Koós Elemér hejőbábai segédlelkész Szuhafőre lelkészül választván meg, egyházmegyénk kötelékéből kilépett.

Boldjzsár Bertalan egeri segédlelkész egyházmegyénkbeli a tiszántuli egyházkerülethez tartozó beregi egyházmegye Jánd egyházközségébe költözött s nyert alkalmazást s helyére Simon Zsigmond alkalmaztatott.

Egyházmegyénk káplánokban szükölködik s gondot ád, hogy a borsodgeszti és hejőbábai egyházközségekben, melyek a lelkészi szolgálatot nem nélkülözhetik, kiket képes az esperes elhelyezni.

Tudomásom szerint a harctéren és hadifogságban levő tanítók hely-

zetében tavaszi közgyűléstink óta változás nem történt. Láposi Béla mezőkeresztesi kántortanító egyházmegyénkből Nagyrábéra távozott

Felsőábrány tanítóul Barkász Dániel körtvélyesi tanítót választotta meg, azonban ez visszalépet. Nevezett gyülekezett előljáróságát helyettes alkalmazására utasítottam s ha ez sikertelen lenne, a lelkész lesz kénytelen továbbra is a tanítói teendőket végezni.

A vagyoneleltári ivatek megerősítési záradékkal elláttam -- s a lelkészi hivatalokhoz elküldöttem. Köztudomású, hogy lelkészeink által a Konvent és egyházmegyénk által kiadott vagyoneleltári ivatek vezetettnek. Amannak rovatai 1919 év végéig vezethetők, emennek pedig már a mult év végén beteltek. Miután emez könnyebb áttekinthetése, a változások bejegyzésére alkalmasabb volta véleményem szerint szükségessé teszik ennek további vezetését, tisztelettel kérem ezt határozatilag elrendelni s utasítani a lelkészeket, hogy a kellő számú példányokat az egyházmegyei irattár miskolczi lelkészi felügyelőjétől mielőbb szerezzék be, hogy már ez évi adatok bejegyezhetők legyenek.

A harangok átvételéről szóló jegyzőkönyvet a böcsi és maklári egyházközségek lelkészei betérjesztették. Amaz 2 harangot 522 kg., emez szintén kettőt 148 kg. súlyban adott át a hadikincstárnak. Alsószolczáról, Bükkaranyosról, Egerből, Hevesről, Kisgyórból, Mályiból, Andornakról, Poroszlórol, Tiszakesziből átvételi jegyzőkönyveket nem kaptam.

Hevesen egy darab harang ára közszükséglet fedezésére fordított, melynek visszatérítésére és harang alap czimén való kezelésére kérem nevezett egyházközséget kötelezni.

A VI-ik hadikölcsönre az egyházmegye pénztárából 5000 kor. névértékű kötvény jegyeztetett. Mezöcsát tőkéiből és alapítványaiból 10000 kor. névértékű kötvényt jegyezt. Tisztelettel kérem ezen intézkedéseket jóváhagyó tudomásul venni. Más egyházközségből e tárgyban jelentés hozzám nem érkezett.

Örömmel hozom tudomására közgyűlésünknek egy jó szív megnyilatkozását. Ugyanis Deák Gyula tanácsbíró úr egyházmegyénk iránti szeretettől indítattva az egyházfenntartási alap gyarapítására 500 koronát adományozott. A hitbuzgóságnak, áldozatkészségnek ezen fényes tanubizonyosága méltó arra, hogy az adományozónak jegyzőkönyvileg köszönetünket és hálánkat kifejezzük.

Fel kel említenem, hogy az alsóborsodi lelkészek özvegyei és árvái szükségéinek enyhítésére mint a mult évben, ugy most is a lelkészek néhány kivétellel meghozták áldozataikat. Hozzám 464 korona érkezett be, melyet az egyházmegyei pénztárnok úrhoz áttettem, hozzá pedig 130 korona folyt be, tehát némi segítséget tudunk nyújtani azoknak, kik ebben az inséges időkbén ugyszólván a nyomorral küzdenek.

A segélyosztó bizottság november hóban szokott összeülni, midőn az egyházkerülettől kiutalt segélyek is a meghatározott célokra fordítatnak. Méltóztassék felhatalmazást adni arra nézve, hogy ezen begyűlt összeg a mult évi ebbeli maradvánnyal együtt a segélyezendők szorult helyzetéhez képest mielőbb elosztassék.

Jelentem végül, hogy a hatáskörömbe utalt ügyeket tehetségem szerint sürgősen igyekeztem elvégezni s hátrálék nincs, vagyok

mély tisztelettel

Bodolay István

esperes.

Esperes — egyházmegyénk félévi életét tömören, alaposan egybefoglaló jelentése; — hivatali lelkiismeretes munkájának e beszélő bizonyossága — egész terjedelmében megörökítették jegyzőkönyvünkben.

10. Az esperesi jelentésben olvasható indítványok felett — egyh. megyei közgyűlés következőképen határoz :

a.) Turi Nagy Sándor volt Borsodgeszti lelkész váratlan elhunytá fájdalmas veszteségünk. Ha van közöttünk lelkész — kiben a lélek kész minden jóra ; — ha van egyházvezető ki serény, fáradhatatlan az építés munkájában, kinek szive szeretettel, megbocsátással áldott ; ha van lelkész ki hivei előtt ugysis mint pap, ugysis mint család apa például adhatja másoknak magát — ő — első sorban azok közzé tartozott, áldás volt élete — áldott legyen emlékezete ! . .

b.) Dicsekedéssel vallottuk magunkénak, boldog reménykedéssel néztükaddig is a többről többre, nyereségről nyereségre mindig csak feljebb jutó két ifjú tanácsbiránkat : Bottlik Istvánt — és Dr. Nagy Ferenczet. Nehéz időkben, a második honfoglalás ezer megpróbáltatásait dicsőségesen átélő magyar nemzet vezérei közzé szólította el őket körünkből a királyi kegy ; — igaz érdem, — a köz javát becsülettel szolgáló önzetlen munkásság méltó elismerése — elhivatásuk. Adja Isten, hogy nemzetboldogító munkájuk — áldás legyen a nemzeten ! Üdv nevükre áldás életükre ! . .

c.) Az egyházmegyénkből más egyházmegyébe távozó Pósa Béla volt ujlőrinczfalvai lelkészt szives jó kívánságokkal bocsátjuk uj helyére — utódját a jelen gyűlésünkön beerősítendő uj lelkészt szives Istenhözszóttal köszöntjük e helyről is.

d.) Az egyházmegyei vagyonleltári ívek beszerzését, kitöltését illetőleg — egyh. m. közgyűlés az esperes által kívánt értelemben határoz.

e.) A harangok átvételéről szóló esperesi jelentés — tudomásul szolgál. A hevesi egyház utasíttatik, hogy a harang árából befolyt — s általuk egyházi közszükségletre eszközölt összeget vizsátéríteni s azt „Harang alap“ czimén kezelni köteles.

f.) Az egyházak VI ik hadikölcsönbeli jegyzései jóváhagyólag tudomásul vétettek.

g.) Deák Gyula tanácsbirónak, ki egyházmegyénk egyház fenntartási alapjának gyarapítására 500 koronát volt szives ajándékozni — egyházmegyénk hálás köszönetet mond.

h.) Az alsóborsodi lelkész özvegyek és árvák részére történt lelkészi adományok örvendetes tudomásul szolgálnak. — A segély osztó bizottság ez összegnek a mult évi maradvánnyal együtt — mielőbb való kiosztásával megbizatik. A segély osztó bizottságba — tanítóegyesületi képviselő gyanánt Csiky Béla miskolczi tanító jelentetvén be. Nevezett tanító a segély osztó bizottság gyűlésére esetenként meghivandó.

11. Tárgyaltatik a tanügyi biz. elnök jelentése s ezzel kapcsolatban a tanügyi bizottság jegyzőkönyve az iskolák 1916/17 évi életét illetőleg, melynek lényegesebb s az egyházmegye intézkedését váró pontjai a következők.

a) Beterjesztetvén egyházmegyénk népiskoláinak egész évi élete minden mozzanatára kiterjeszkedő s az Egyet. Konvent által szerkesztett statisztikai táblázat a leggondosabb és legpontosabb összeállításban,

a statisztikai kimutatás tudomásul vétetik s illetékes helyére felterjesztetik.

b) Iskoláink szellemi állapota általában örvendetesen megnyugtató, a mennyiben az iskolalátogató küldöttségek jelentése szerint 55 % kiválónak minősített, elégtelen minőségű pedig csak 1 van. Tanítóhiány miatt egyetlen iskolánkban sem szünetelt a tanítás, mert a hadba vonult tanerők vagy helyettesekkel, vagy az otthon maradt kartársak, szükség esetén lelkészek és h. lelkészek segítségével mindenütt pótolhattak.

Az iskolák osztályozása következő:

Kiváló Baksa Lajosé, Kőváriné Géresy Ilonáé, Géresy Zsuzsán-náé Alsózsoltzán, Végh Bertalané, Lajos Istváné Átányon, Nagy Jánosé, Biró Lászlóé, Szilágyi Benőé Böcsön, Tóth Máriaé, Szölösy Iréné Cserépfaluban, Kupai Dénesé Diósgyőrön, Igó Lajosé, Janiga Idaé Egerlövön, Tóth Ferenczé, Belényi Gáboré Gelejen, Takaró Lászlóé Hejőpapiban, Petyke Lászlóé Hejőszalontán, Ferenczy Ilonáé Igricziben, Szabó Andoré Ládházán, Orbán Józsefé Mályiban, Kerekes Zsigmond lelkész által vezetett Makláron, Tóth Eleké, Kalas Barnáé, Tóth Kálmáné Mezőcsáton, Baán Joláné, Boór Rózáé Mezőkeresztesen, Péter Józsefé, Putnoky Istváné, Nagy Bertalané, Csiky Béláé, Kőszeghy Istváné, Varga Ilonáé, Ruttkay Bertáé, Demes Péternéé, Standner Gyulánéé, Körösy Zsuzsánnáé Miskolczon, Vattay Máriaé Ónodon, Réthy Józsefé, Égető Irmáé Poroszlón, Iván Adolfé Sajókereszturban, Farkas Pálé Tibold-darócson, Dér Jánosé Szirmán, Hörömpő Joláné Tiszadorogmán, Trencsényi Pálé Tizsanánán, Kovács Károlyé, Keresztes Jenőé Tizsaszederkényben, Fövényesi Jánosé Tiszavalkon, Barta Lajosé Tiszatarjánban, Gyurkó Erzsébeté Ujlőrinczfalván.

Kielégítő a Katona Kálmáné, Fogarasi Gáboré Ároktőn, Petyke Pálé Borsodgeszten, Orbán Bertáé Bükkaranyoson, Révai Miksáé Bükkzsérczen, Kerekes Imréné Diósgyőrön, Némethy Margité Emődön, Gergely Béla lelkész által vezetett Felsőábrányban, Bakó Istváné Harsányban, Lángi Gyuláé Hejőbábán, Buday Eleméré Hejőcsabán, Domokos Saroltáé Hejőpapiban, Galgóczy Béláé Hevesen, Veres Károlyé Igricziben, Kovács Kálmáné Kisgyőrben, Váady Pál helyettes lelkészé Kistokajban, Láposy Béláé, Tóth Miklóse Mezőkeresztesen, Ragályi Dezsőé, Nagy Ilonáé Nemesbik-ken, Tar Vilmáé, Kalydi Jenőé Noszvajon, Máthé Gyuláé Ónodon, Arany Gézáé, Csonth Józsefé Poroszlón, Barsi Lajosé, Kis Erzsébeté

Sályban. Géhl Jánosé, Hegedüs Tamásé, Hajdu Zoltáné Tiszakesziben, Csiha Gáboré Tizsanánán, Kovács Gyula helyettes lelkésze Tiszaoszláron, Szabó Emiliáé Tiszapalkonyán, özv. Nagy Kálmánnéé Vattán.

Nem kielégítő Kolozsi Józsefé Andornakon.

Tudomásul szolgál.

c.) az egyh. megye területén lévő, nem felekezetünk által fenntartott népiskolákban, u. m. diósgyőri, diósgyőrvasgyári, újdiósgyőri, perezsesbányatelepi, egri, hejőcsabai és miskolci állami, illetve kincstári, valamint a mezőkövesdi felekezeti iskolákban a vallásos oktatásról kellő gondoskodás történt, a vallás vizsgák az egyházmegyei küldöttek jelenlétében mindenütt megtartottak részint kiváló, részint teljesen kielégítő eredménnyel.

Örvendetes tudomásul szolgál.

d.) Egyházmegye megnyugtatóra tanügyi bizottság az iskolalátogató küldöttségek jkönyve nyomán jelenti, hogy a múlt évi egyházmegyei gyűlés figyelmeztető szava Borsodgeszt, Borsodharsány, Bükkzsércz tanítóinál meghozta a kívánt eredményt, a meny nyiben nevezett tanítók iskoláiban teljesen kielégítő eredmény mutatkozott.

Tudomásul vétetik.

e.) Az iskolalátogató küldöttségek jelentése alapján Borsodharsány, Felsőábrány, Sály és Andornak presbyteriuma az iskolai értesítő könyvecskék beszerzésére, ezenkívül Andornak tanítója a felvételi és haladási naplók rendes vezetésére utasítatik.

f.) Ugyanazon küldöttségek jelentése alapján Géhl János tiszakeszii, továbbá Galgóczy Béla hevesi és Csonth József poroszlói tanítók lelkiismeretesebb munka teljesítésére köteleztetnek s ennek figyelemmel kísérésére a presbyteriumok s arról szóló jelentéstételre az illető iskolalátogatók felhivatnak.

g.) Kolozsi József andornaki tanító ellen, kinek iskolája nem kielégítőnek minősített, az egyházmegyei közgyűlés e tárgyban

hozott régebbi határozata alapján a fegyelmi eljárás megindítása elrendeltetik.

h.) Mezőnyékre az iskolai telek megszerzési ügyének szorgalmazása kimondatik.

i.) A miskolczi felső leányiskolával és leánygymnásiummal kapcsolatosan felállítani tervezett tanítónőképezde ügyét egyházmegyénk rokonszenvvel fogadja, annak esetleg szükséges anyagi támogatását is tehetségéhez mérten készséggel igéri s a terv megvalósításához szükséges előkészítő lépések megtételére a főtiszteletű egyházkerületet felkéri, — a hová is az egyházmegyei tanító egyesület ez irányu memoránduma is tisztelettel felterjesztetik.

j.) Halászy József tanügyi bizottsági elnök meggyengült egészségi állapotára való hivatkozással állásáról lemond, hálásan köszönve az egyházmegye hosszú időn át kitüntető bizalmát, magát továbbra is az egyházmegye mindig hálával fogadott jóindulatába ajánlva s az egyházmegye minden rendű és rangú tagjaira Isten áldását kérve.

Egyházmegyei közgyűlés őszinte sajnálattal fogadja Halászy József tanügyi bizottsági lelkész elnök lemondását, ki másfél évtizeden át hűséges odaadással, nagy körültekintéssel, valódi hozzáértéssel gondozta egyházmegyénk iskolai ügyeit; hálás köszönetét fejezve ki a hosszú időn kifejtett buzgó és eredményes munkálkodásáért, a kényszerítő ok előtt meghajolni kénytelen lévén a lemondást elfogadja. Az egyházmegye iránti szeretetből fakadó jó kívánságokat hasonlóval viszonzza s bőségesen kiérdemelt jóindulatáról továbbra is biztosítja.

k.) Szükségessé válván a lemondás folytán megüresedett tanügyi bizottsági lelkészelnöki állás betöltése, továbbá az iskolalátogató küldöttségek mandátuma is még 1915-ben lejárván, ezen állásokat egyházmegye következő rendkívüli közgyűlésen fogja betölteni.

12. A f. évi június 13-án Miskolczon tartott e. m. lelkészi értekezlet jegyzőkönyve felterjesztvén bemutatattik.

közgyűlésünk tudomásul veszi, hogy ott a b, e,

Marsalko Endre volt diósgyőri lelkész emlékezetét hálás utóda : Komjáthy József felelevenítette.

13. U. a jegyzőkönyv szerint f. évi pályatétel gyanánt a reformáció négy százados évfordulójára való egyházi beszéd volt kinttüzve Érkezett 2 pályamunka ; a nyertes beszéd szerzője *Halászy József* tiszadorogmai lelkész értekezleti elnök.

Közgyűlésünk a felterjesztésből örömmel értesül a pályázat sikeres voltáról és a Halászy József értékes munkálkodásáról. A nagyfontosságú évfordulóra és a bírálók elismerő véleményére való tekintettel azt is kimondja, hogy a nyertes művet — a papiros dragaság dacára is — közzéteszi jelen jkőnyvünk függeléké gyanánt.

14. U. a jkőnyv jelenti, hogy jövő évi pályatételül — 1918. március 15. beadási határidő mellett — áldozócsütörtöki egyházi beszéd tüzetett ki.

Közgyűlés ezt tudomásul veszi.

15. Lelkészerterkekezet foglalkozott az egyházi sajtónkban nagyobb hullámokat vetett „külön úrvacsorai kehely“ kérdésével is. Miután a vélemények nagyon elágazók, mivel egyesek tisztán közegészségügyi kérdésnek tekintik, mások hajlandók az engedményre a külön kehely fakultatívva tételével, ismét mások a Mózes égő csipkebokra gyanánt szent földnek minősítik, — lelkészerterkekezet állásfoglalás nélkül a zsinat-előkészítő bizottsághoz kívánja ez ügyet utalni, melynek bölcsessége ez ügyben is biztos kivezető utat talál.

Közgyűlésünk a lelkészerterkekezet jegyzőkönyvében foglaltakat tudomásul veszi.

16. Lelkészerterkekezet jegyzőkönyvében óhaját fejezi ki olyan egyh. ker. időszakai sajtóorganum létesítése iránt, melyben a püspöki és esperesi körlevelek megjelenhetnének s a melynek minden kebelbeli egyházköztség köteles előfizetője lenne.

Közgyűlésünk egy ilyen sajtóorganum létesítését helyesnek véli s felkéri az egyh. ker. ggyűlést, hogy keresen módot e kérdés gyakorlati megvalósítására.

17. Egyházkerületi gyűlés 115 sz. határozata szerint ismerni kívánja az egyházmegyéek véleményét a lelkészi és kántori stóla rendezése ügyében, mit e tavaszi közgyűlésen 3 egyházmegye is sürgetett. Az alsóborsodi lelkészértekezlet is foglalkozott e kérdéssel s az ott kialakult közvélemény alapján közgyűlésünk a következő javaslatot terjeszti fel e tárgyban az egyh. ker. közgyűlésre.

Az alsóborsodi e. m. közgyűlése nem vonja kétségbe az egyh. ker. közgyűlésnek azt a jogát, hogy a stóla kérdésében minden kebelbeli egyházközséget egyaránt kötelező határozatot hozzon, hiszen már az 1884 nyári egyh. ker. közgyűlés 15. pontja is irányítólag intézkedett ebben a kérdésben. Mindazonáltal kifejezést adunk annak a felfogásunknak, a mely szerint a stóla-ügy korszerű rendezése a díjleveleket megállapított és kiállított egyház községek joga és kötelessége volna. Miután azonban tapasztalataink szerint is csak igen kevés egyházközség nem nézi a legnagyobb közönyösséggel lelkészeinek s tanítóinak a hibás terményváltságból folyó, óriási veszteségeit és a jelenlegi drágaság miatt az étellel való, soha sem képzelt, rettenetes viaskodását, — e szomorú tapasztalat arra a kijelentésre kényszerít, hogy a stóla-rendezés tekintetében sem várhatunk az egyházközségek általános jóakarására számító, megnyugtató megoldást. Kevés jóakarattal pedig oly könnyű volna arra a belátásra eljutni, hogy a munkadíjak óriási mértékben való emelkedése s a behivatalnokok életterheinek megsokasodása következtében a lelkészi és kántori munka díjazása se maradhat évtizedekkel ezelőtti megállapított, sok helyt szinte szégyenletesen alacsony fokon. —

Egyházmegyénk legcélravezetőbbnek találná a stóla-váltság kötelező behozatalát, vagyis e címen minden egyházközség költségvetésébe az igazságnak és méltánosságának megfelelő szükségleti tételnek beállítását. Ezért az évi díjazásért a lelkész és kántor ingyen végezné minden funkcióját, a temetést azonban csak imádsággal, hogy a porralételben ugyanis megnyilvánuló egyenlőség minél in-

kább kidomborodjék s hogy — a sokféle izléstelenség kiküszöbölésével — temetés; szertartásunk hova tovább a kívánatos, helyes irányba tereltessek. — Természetesen ez a megoldás nem zárná ki a megértő közönség részéről a tiszteletdíjazást, valamint azt sem, hogy ha valaki mégis beszéddel kívánná temettetni halottját, ezért külön stóla fizetésére köteleztessék. —

Addig is azonban, míg a stóla-váltság ideje eljönne, szükségesnek tartja egyh. megyénk közgyűlése a jelenlegi stóla díjaknak legalább kétszeresére való felemelését részint azért, hogy a pénz lecsökkent csereértéke legalább némileg megközelíthessék, részint azért, hogy a hozzánk méltatlan borraivaló stólák megszűnjenek. Ez utóbbi szempontból kívánatos, hogy azokon a helyeken, a hol a most említendő összegeket a kétszeresére felemelt stóladíjak el nem érnék, a keresztelés díja legalább 2 K., az esketése 6 K., a temetése 12 K. (imádsággal 6 K.), a kántori stóla pedig a lelkészének mindenkor a fele legyen.

18. Az egyetemes konvent az egyházkerület útján felhívja az egyházmegyéket nyilatkozatra az iránt, hogy az egyet. ref. lelkészi nyugdíj- és özvegy- árva gyámintézetből ellátást nyerő özvegyek és árvák illetményeinek mily összegre való folytatólagos emelését látnák szükségesnek s hogy a javasolt további emelés fedezetéül a járulékok mily mérvű emelését vállalnák önkéntesen magukra lelkészeink?

E tárgyban kgyűlésünk az alábbi tiszteletteljes javaslatot terjeszti fel az egyh. ker. kgyűléshez:

Az alsóborsodi e. m. kgyűlése már a reformáció négyszázados évfordulójának megünneplése tárgyában felterjesztett javaslatában is a legégetőbb sebnek tüntette fel özvegyeink és árváink sulyos anyagi helyzetét s ennek javítását legelsőrangú kötelesség gyanánt sürgette. — Most, midőn az egyet. Konvent a lelkészi nyugdíj és özvegy-árva-gyámintézet kedvező anyagi helyzetére való tekintettel felemelte az özvegyi évjáradékot 840 K.-ra, a teljes árvák neveltetési segélyét 252 K.-ra, az apátlan

árvákét 168 K.-ra s midőn 295—1916. sz. jkvi pontjában kijelenti, hogy ezzel az emeléssel nem tekintheti véglegesnek az özvegyi évjáradékok és neveltetési segélyek rendezését, — őszinte köszönettel adózik gyűlésünk az egyet. Konvent bölcs vezéreinek és tagjainak a lelkészek és önálló énekvezérek sulyos aggodalmainak csendesítéséért!

Hogy az egyet. Konvent kérdéseire megnyugtató és a realitás határain belől maradó nyilatkozatot adhassunk, számításba kell vennünk a nyugdíjintézet pénzügyi helyzete és egyensúlyban maradhatása mellett az özvegyek és árvák jelenlegi megélhetési és neveltetési lehetőségét, az ellátottak számát és — mivel a Konvent a lelkészek önkéntes áldozatkészségétől is várja a járulékok felemelhetését — a lelkészek teherbíró képességét.

Ezek tekintetbe és számba vételével az özvegyek évjáradékának 1200 K. (+360), a teljes árvák neveltetési segélyének 400 K. (+148), az apátlan árvákénak pedig 250 K. (+82 K.)-ra való felemelését látjuk szükségesnek. — Ez az emelés — az 1916. évi adatokat véve alapul s számítva a valószínűség szerint várható számarány emelkedésére is — 620 özvegyet (605 volt), 50 egész (42 volt) és 320 félárvát (305 volt) véve számításba 255 840 K. több kiadást jelent a nyugdíjintézetre nézve. Mivel pedig az egyet. Konvent kijelentése szerint a nyugdíjintézet teljesítő képessége jelenleg ki van merítve, ezen összeg előteremtése a nyugdíj járulékot fizető intézeti tagok áldozat készségétől várná fedezetét. Ennyit azonban a különben is nagyrészen sulyos helyzetben lévő s a minden téren méltatlanul mellőzött lelkészeink — megroppanás nélkül meg nem bírhatnak, mert ez évi jövedelmük további 4·65%-át jelenti, ami a 35%-os tagsági díjjal együtt 8·15%-ot tenne ki. Közgyűlésünk felfogása szerint az áldozatkészség és segíteni való jó hajlandóság szélső határáig mennek lelkészeink, ha nyugdíjjogosultságuk alapjául szolgáló javadalmuk további 1½ %-át a szent célra felajánlják. Ez a másfél % és az egyházaknak, mint

fenntartó testületeknek a mostani 2 %-os évi járulékon felül további 3 %-nak, tehát összesen 5 %-nak az egyházi költségvetésekbe való beállítása mellett a tervezett 255 000 K. évi szükséglet fedezetet nyer.

Ha ilyenformán, a lelkészeket eltartó egyházközségek és a lelkészek áldozatából, özvegyeink ellátásának összege elérné azt a határt, amely lét minimumként elfogadható multán remélhetjük, hogy a főtiszt. Konvent bölcsessége meg fogja találni az utat arra, hogy a lelkészi maximális nyugdíj jelenlegi összege legalább kétszeresére emeltessék, egyuttal pedig a minimális nyugdíj igény is tekintet nélkül a tényleg élvezett fizetésre, 3000 K. ban állapíttassék meg. S ha tudjuk, hogy az összeg minden fillérijével ugyanannyi aggodás sajtolta könnycseppet töröl és gond okozta arcredőt simit el, akkor az egyet. Konvent megmutatott jóindulatában a legjobb biztosítékát láthatjuk a szükség parancsolta összeg előteremtésének, s ha a nyugdíjintézet nem bírná meg ezt a terhet, meg fogja birni az országos közalap, melynek rendeltetésével nem ellenkeznek az éhezők és ruhátlanok megsegítése. Főelvnek most a gyors cselekvést tartjuk.

19. Az egyházkerület tavaszi gyűlésének 132 sz. határozatával hozzászólás végett letette az egyházmegyékhez és a sárospataki főiskolához a gömöri e. megye amaz indítványát, hogy a supplicatio intézménye theologus ifjuságunk részére visszaállíttassék.

Közgyűlésünk mint az ősi főiskola tápintézete, mint a theol. ifjak gyakorlati nevelése, valamint a személyes tapasztalatok révén szerezhető földrajzi és emberismeretek szempontjából nyerességének itéli ezen régi, de mintegy negyedszázad óta eltörölt intézmény vissza állítását s ezért melegen pártolja a gömöri e. m. ez irányú indítványát. Mivel azonban a dolog nem olyan egyszerű mint aminőnek első pillanatban látszik, szükséges mindenen előtt, hogy tisztáztassék az 1894. évben az egyházmegyék által suppl. váltság címén önként vállalt összegek kérdése,

melyből köztudomás szerint az 5-ik rendes theol. tanszék tartatik fenn. Erre nézve közgyűlésünk kijelenti hogy a supplicatio intézményének visszaállítása mellett is készségesen hajlandó az említett évben magára vállalt 520 frt. ma 1040 K, dotáció évenkénti beszolgáltatására. Bár lehetetlené nem, de nehézzé teszi ezt az ügyet az a történeti tény, hogy 2 zsinatunk, az u. n. 1 budapesti zsinat a supplicatiót eltörölte, minél fogva — ha a tiszáninneri e. ker. egyházmegyének többsége most a visszaállítás mellett nyilatkoznék, ez törvényhozási intézkedést igényelne.

20. Az egyh. m. pénztár által a sárospataki főiskola fejlesztési alapja javára odaadandó összeget egyh. m. számvevőszék 2000 koronában kívánja megállapítani. És pedig, hogy ez évi egyh. m. gyűlési ellátás összege 1100 korona most fizettségbe a 900 K, pedig — a közigazgatási pénztár terhére — 2 évre beosztva annak idejében, — a s. pataki főiskola pénztárába.

Egyh. m. közgyűlés számvevőszék indítványát elfogadja — s utasítja egyh. megyei pénztárnokot az 1100 korona mostani kifizetésére — a 900 koronát pedig az egymás után következő két évi költségvetésbe való felvételére.

21. Az ujlőrinczfalvai egyház a megüresedett lelkészi állást, meghívás útján, Somogyi János borsod szakácsi lelkészszel kívánta betölteni.

Miután a csatolt iratok, az egyházi törvények lelkészválasztási rendelkezéseinek szigorú betartását igazolják — egyh. megyei közgyűlésünk a választást tudomásul veszi — s Somogyi Jánost hivatalába beerősíti.

22. A miskolczi egyház presbitériuma egyik üresedésben levő tanítói állásra — Vargha Ilonát, — a kisgyőri egyház pedig Hörömpő Jolánt választotta meg. Nevezett egyházak kérik a megválasztottak beerősítését.

A szabályszerűen megejtett választásokat egyh. m. közgyűlés tudomásul veszi s Vargha Ilona és Hörömpő Jolán tanítónőket állásaikba beerősíti.

23. Az ónodi egyház új lelkészi díjleveleit terjeszti be jóváhagyás s megerősítés végett.

A 4 példányban, szükséges presbiteri és közgyűlési határozatokkal s egyéb mellékletekkel felszerelt új díjlevelek a lelkész részére kedvező s a hívek által önként vállalt dicséretre méltó új pontot tartalmazván jóváhagyásra méltók s megerősítés végett az egyház kerületéhez felterjesztendők.

24. Ugyancsak az ónodi egyház kéri — presbiteri s egyházközségi egyhangú határozattal hozott — a háború által előidézett háborús viszonyoknak megfelelő közmunkaváltságra vonatkozó határozat jóváhagyását.

Egyházmegyénk jóváhagyólag veszi tudomásul az egyházra nyereséges közmunkaváltság módosítását — s az egyh. kerületre megerősítés végett e kérést is pártolólag terjeszti fel.

25. Segédlelkészekül elhelyeztetnek: Kiss Elek Tiszakeszibe, Fekete Lajos Böcsre, Tantó János Mezőcsátra, Virág Béla Miskolcra, Bodnár Ferencz Borsodgesztre, Szigethy Ferencz, Szabó Béla Tiszánánára, Váradi Pál Kistokajba h. lelkészül, Cseh József Miskolcra, Simon Zsigmond Egerbe, Urbán József Átányba, Kovács Gyula h. lelkészül Tiszaoszlárra.

26. Maklár Papp Ernő nemesbikki lelkész azzal a kéréssel járul az egyh. megye elé, hogy Piroska nevű III-ik o.-ba lépő leányát az egyházmegyének a miskolczi felső leányiskolánál levő alapítványa kamatainak élvezetében az 1917/18-ik iskolai évre is meghagyni méltóztassék.

Folyamodó kérelme teljesítettik.

27. Kiss Józsefné mezőcsáti ref. tanítóné azzal a kéréssel ke-

resi meg a nt. egyh. megyét, hogy József nevű II. gymn. oszt. ba lépő fiát, ki az I. o. ból általános jó osztályzatot nyert, az 1917 — 18 iskolai évre az alsóborsodi egyházmegyének a sárospataki főiskolánál levő tápintézeti alapítványára felvenni méltóztassék.

Egyh. közgyűlés tekintettel arra, hogy lelkészgyermek az alapítványért nem folyamodott, továbbá hogy az alapító levél kifejezet rendelkezése szerint ilyenek nemlétében „más szegény, de szorgalmas tanuló is felvehető az alapítványi helyre,“ Kiss Józsefet az 1917/18 iskolai évre az alapítványi helyre felveszi.

28. A diósgyőr vasgyári egyház határsértési ügye — miután még az érdekelt diósgyőri egyház védekezése ez ügyben csatolva nincsen csak annak beszerzése után

jövő évi tavaszi egyh. megyei gyűlésünkön lesz tárgyalva.

29. A mezőnyéki egyház presbitériuma, azt kérelmezi, hogy Szabó Dániel, 40 éves gondnoki jubileuma évfordulójának emlékére az egyh. tőke pénzéből 500 korona szakittassék ki — s az mint „el nem költhető tőke“ „Szabó Dániel 40 éves gondnoki jubileumi alap“ czimén kezeltessék. Egyben bejelenti, hogy Szabó Dániel gondnok az alapot sajátjából 1000 koronára egészíti ki.

Egyh. m. közgyűlés ismervén Szabó Dániel érdemeit, készséggel hozzájárul az 500 korona alapítványi összegnek az egyház tőkepénzéből való kiszakításához, és Szabó Dániel által ajándékozott 500 koronát hálás köszönettel fogadja s az alapító leveleket tavaszi gyűlésünkre bevárja

30. F. évi tavaszi közgyűlésünk 22 jkvi pontjában foglalt határozathoz képest — az a bizottság, mely a diósgyőri egyház tulajdonát képező 13 hold és 256 □ öl területű lelkészi föld eladási ára jövedelmének hova fordítása ügyében véleményes jelentés tételére küldetett ki a következő — egyh. m. közgyűlés által teljes egészében kinyomatni rendelt jajaslatot terjeszti egyház megye közgyűlés elé :

Nagytszeteletű egyházmegei közgyűlés !

Méltóztatott a f. évi május hó 1-én Miskolczon tartott egyházmegyei közgyűlésen, a jegyzőkönyv 22. pontjában, alólirott bizottságot megbizni, hogy a diósgyőri egyház tulajdonát képező 13 kat. hold és 356 □ öl területű lelkészi föld „vételára jövedelmének hovafor-dítása tekintetében jelentésünket őszi gyűlésünkre nyujtsuk be“

Egyházmegyénk, sőt egyházkerületünk területén hasonló megbizás adására *még nem nyílt alkalom* s épen ezért fokozott mértékben érezzük annak nagy fontosságát, jól tudván, hogy az alsóborsodi egyházmegyének ez ügyben elfoglalandó álláspontja s az egyházkerületnek ez alapon hozott határozata a további, esetleg bekövetkező hasonló esetek elbírálásánál szinte *elvi jelentőségű* leendő; — miért is az e tárggyal kapcsolatosan már most felvetődő, vagy emberi számítás szerint felmerülhető kérdéseknek, elvi és gyakorlati szempontból egyaránt gondos megvizsgálása szükséges, hogy a véleményes javaslatunk alapján hozandó *határozat* önmagában is helytálló s mint e nemben első, *a jövődre aggodalom nélkül frányt szabó lehessen* s midőn általános szempontból kifogásolás alá nem fogható, ugyanakkor a közvetlenül érdekeltek számára megnyugtató legyen.

Elsősorban is annak a kérdésnek az eldöntése lép előtérbe, hogy *kié a föld? a lelkészi hivatalé-e, vagy az egyházé?* Van olyan telek-jegyzőkönyv, melyből, ha tisztán a beleírott szavakat tekintjük, az egyiknek — van olyan, a melyből a másiknak a birtokjoga magyarázható ki. Ám ez a jog — természetesen, — egyházanként más és más nem lehet. A kath. kánonjog a plébánosnak az általa haszonélvezett földbirtokhoz való jogát nemcsak elismeri, hanem intézményesen is biztosítja; hiszen ott még a templom is nem a gyülekezeté, hanem a plébániáé. E jog legvilágosabb gyakorlati bizonyítéka az, hogy a plébános minden vagyon után, melynek jövedelmét élvezi, fizeti az illeték egycnértéki adót. Nálunk, hierarchiai törekvésektől távol álló protestánsoknál épen megfordítva: *a lelkész csak haszonélvező*; díjlevelek minden hivatal változásnál megújítandók; *a vagyonok*: ingó vagy ingatlan főkéek hozadékaik csak a *díjlevél*, a *hivány* alapján képezik jövedelmét, épen úgy mint a hivek részéről bármily formában nyujtott fizetés. — A *földbirtoknak is a díjlevél* — e két oldalú szerződés, mely a lelkész és hivek között létrejött, — *alapján haszonélvezője*.

Az ekklézsia birtokjogának kétségbevonhatatlan bizonyítéka közvetve az a közismert tény, hogy egyházi hatóságaink eleitől fogva *előirták az egyházi hivatalnokok által haszonélvezett földbirtok használatának mikéntjét*, e célból részletes szabályokat állapítván

meg, melyekből viszont egy további megállapításra juthatunk, arra t. i., hogy az egyháznak lelkesí s tanítói használatra bocsátott földjei, mint az, az 1912 évi őszi e. ker. közgyűlés 25. pontjában foglalt „Szabályrendelet“ IV. fejezetéből is nyilván kitetszik, kivétel nélkül *östermelésre* vannak adva, tehát az *östermelés ntjän, a szabályrendeletileg előirt formák között elérhető reális jövedelem az, a melyet az egyház, — ha a tulajdonához tartozó lelkesí földet másra akarná, vagy kényszerűne használni,* hasonló minőségű és terjedelmű földdel pedig a hivatalnok lecsök-kent jövedelmét nem volna módjában pótolni, kénytelen lenne meg-felelő készpénzzel kárpótolni: —

A midőn ezeket az elvi megállapításokat tesszük, ugyanakkor gyakorlati szempontból megjegyezzük, miszerint kívánatosnak tartjuk, hogy az lly esetekben, — mint a jelen esetben is — szükségessé válható *megváltás*, azon *jövedelemnek*, mely a földbirtok évi át-lagos hozamának megfelel, méltányosan felemelt összegből álljon Különösen indokolt ez, az egyház törzsvagyonának, az östermelés alapján előálló hozamot biztosító tőkénél, sokkalta magassabb összeget képviselő, vételárral való növekedése esetén. —

Nagyt. Egyházmegyei Közgyűlés! A birtoklás jogának s annak eldöntése után, hogy a haszonélvezőnek a birtok elidegenítése révén bekövetkező jövedelem csonkulása, az östermelési jövedelmezőség és a befolyt vételár kamatai közötti különbség méltányos figyelembe vételével megtéríttessék, látszólag az egész kérdés is el van döntve.

Ám a jelen esetben, de azt hisszük minden más hasonló esetben is, a dolgok teljes tisztázása érdekében, *igen sok más körülményre is* tekintettel kell lennünk. — A *költségvetés és zárszámadás* melyek egész más képet mutatnak; az egyház *épü-letei*, melyeknek máskép s egészen *újjaépítésének terhei* ma ki-számíthatatlanok; a *díjlevél*, melynek kényszerű megváltoztatása egy századok óta fennálló gyakorlatot változtat meg; az *adó-csökkenési segély*, melynek egy év előtti *igénybevétele* folytán az egész adózási rendszer csak imént változott át; a *hívek adózása* mely a *rendesnél különben is terhesebb*, ma már rendkívüli mó-don súlyos volta mellett, az adócsökkentési segély megvonása esetén szinte elviselhetetlenül súlyossá válik: midnezek élénk figyelmet követelnek tőlünk véleményünk megalkotásánál.

A költségvetés és zárszámadás, mely utóbbi az 1916 evről 371 korona 80 fillér tulkiadással zárult egy 6600 korona bevételi tétel beiktatása mellett, végösszegében 60%-os emelkedést mutat. Bármilyen jelentéktelen pénzforgalom ily nagy arányú emelkedésé-nek következményekép, gondolatunk szerint bizonyos helyzetbeli javulásnak kell feltűnnie. A diósgyőri egyház előljárósága a javulás

lehetőségét nem mérlegelve, ennek a legnagyobb részében új törzsvagyonnak egész hozadékát hivatalnokának ajándékozza, anélkül, hogy deficitese számadását megjavítani, romba dőlni készülő épületeit megerősíteni akarná. Nyilvánvaló pedig, hogy a dícszyőri egyház rettentő küzdelmek előtt áll, melyeknek terhét nem teszi könnyebbé az alkotás öntudata, mert ott újat alkotni — talán egy emberöltőn át is, aligha lehet. Hiszen ha — amire szükség van: — *lelkészlakot* épít, ha a *két iskolát* és *tanítólakot* újra emeli, voltaképen csak az *elkopott régieket konzerválja*, s mégis ezek a munkák is *oly nagy erőt kötnek le*, hogy terheinek hordozása hosszú éveken át erős próbára teszi a hívek teherbirási képességét. — Különösen nehéz lesz a helyzet, ha az életáraknak ez a mostani magassága még sokáig tart. — Amikor a lelkész az adócsökkenési segély igénybevétele alkalmából 1840 k. 05 f.-re értékelt gabona árában a múlt évben 4527 k. 40. f. ért, a tanító az ugyanakkor 891. 27 k. ra értékelt gabona árában ma 2139 k. 32 f. -ért vettek fel az egyház pénztárából s ezzel az egyház híveit 3935 k. 40 f.-rel terhelték meg, amely összeg azonban már ebben a polgári évben az 5000 koronát is túlhaladni fogja, s amely összeg további növekedése az egyházra és hiveire katasztrófálissá válhatik: akkor valami rózsás jövődőt nem jósolhatunk magunknak. — Növekszik az aggodalom, ha arra gondolunk, hogy a díjlevél helytelen értelmezése folytán az a föld, melyet a lelkész haszonélvezett s illetve annak vételára, teljes egészében a lelkész tulajdonául tekintetik s annak kamatjövedelméből az egyház egy fillért sem élvezhet. — Az egyház költségvetésének különben is passív mérlege egy újabb 20 %-os passív elhajlást mutat, mert hiszen az *adócsökkentési segély* 2306 koronát kitévő összegének folyósítását a *konvent* azonnal *beszünteti*, mihelyt értesülést szerez az egyház anyagi helyzetének előnyös változásáról. Sőt már most megállapítható, hogy még abban az esetben is, ha az anyagi helyzetben előálló előnyös változás tudomásul vételének ideje egy későbbi időben következne be, visszamenőleg követelhetné a jogalap nélkül élvezett segély összegeit. Ha az egyházi hatóságok az egyházközség presbyteriumának és közgyűlésének a föld eladásáról felvett jegyzőkönyvi határozatában foglalt azon kényelmes álláspontjára helyezkednének, hogy a *teljes vételár kamatai a lelkészt illetik*, akkor már a jövő évben bekövetkezne, a különben is igen megterhelt híveknek a mostaninál 30—40%-al való magassabb megterheltetésének elkerülhetetlen szüksége. —

Hogy pedig a hívek megterheltetése ma sem közönséges álljon itt egy pár példa: X-nek 6 k. állami adója után az E. T. szerint van 3 k. 60 f. egyházi adója; Diósgyőrben fizet 13 k. 20 f. t.

Y-nak van 16 k. áll. adója, fizetne rendes séma szerint 5 k. 60 fillért, fizet pedig 19 k. 20 fillért Z nek 40 korona 80 f. után kellene adóznia 10 k. 08 fillérrel, fizet 32'16 koronát. V-nek 81 k. adó alapján 16 k. 10 f. helyett 48 k. 20 f. adója van s így tovább. Szóval van valami progresszivitás, de nem fölfelé, hanem lefelé.

Van még egy kérdés, melyet a határozat hozatal előtt az egyházmegyei közgyűlésnek ajánlatos lesz ismernie, Méltóztatik tudni, hogy az adócsökkentési segély igénybevételekor a lelkész és tanító *gabona párbér literenkénti ára 9 fillérben* állapították meg. *Lelkész és tanító* azonban, — nagyon helyesen — ragaszkodva a díjlevélhez, úgy egyezkedtek a hivekkel, hogy az őket díjlevél szerint megillető *gabona váltságát a folyó árak szerint* kapják meg. Ily módon történt, hogy a mai horribilis árak miatt *magas összegű kivetés* vált szükségessé, melynek kulcsát az e. m. közgyűlés jóvá is hagyta, mindazonáltal azzal, hogy az ennek alapján történő *egyénenkénti kivetés is felt. rjesztesség megerősítés végett.* (Egyh. m. közgyűlés 1916 máj. 3. 65. p.) E kivetési lajstrom azonban a jóváhagyást mindezideig nélkülözi. A kivetés oly rendkívülien magas, (a szükségelt összegnél 35—40%-al magassabb; holott 20%-nyi hátralék beszámítása mellett is a rendes számítás kétszeresére emelkednék,) hogy annak valami külön okát kellett keresnünk. A mind máig be nem zárt kivetési lajstrom ugyanis 11.360 37 k kivetési összeget mutat fel, melyből az év végéig 5691'56 k. folyt be, a f. évben — jobbára a vas- és aczálgyár útján — befizetett 3378 09 k. s hátralékul mutatkozik 200 egyházbér fizető után 2290'72 k. Ezekből a számokból szinte kiáltva szól, hogy a horribilisan magas összegű kivetésre azért volt szükség, hogy a 200 adófizetőnél kint maradt összegek a 400 s egynehány egyháztág által teljesített befizetések összegéből fedezetet nyerjenek. A deficittel zárult 1916-ik évben a befizetendőnek számított 8000 k. körüli összegből majdnem harmadfél ezer korona maradt kint. — A lelkész és tanító azonban ennek daccára *egész párbér összegüknek megfelelő járulékokat* felvették, mintha az arra kivetett összegek már befolytak volna. Innen keletkezett a túlkiadás. Holott a díjlevél a be nem folyt párbért, vagy annak árát a hivatalnokok számára s az egyház pénztára terhére nem biztosítván, természetes, hogy az esedékes párbér literenként 9 filléren felül eső részletét azon személyek után, akik fizetési kötelezettségeiknek nem tettek eleget, az egyház pénztára nem köteles fizetni, mert a párbér váltságának literenként 9 filléren felüli része a hivatalnokokat *csak a kivetésből befolyó összegek arányában* illetvén, a hátralékban maradt összegekre eső párbér részlet kifizetése folytán az

egyház pénztára jogtalan hátrányt szenvedne, a hivatalnokok jogtalan előnyben részesünének. —

E részben az *egyházmegyének* mint számadást vizsgáló hatóságnak azért *ajánlatos szigorral eljárni*, mert nem szabad ajtót nyitni azon fe fogás érvényesüléseinek, hogy az egyház abban az esetben is tartozik a hiveire háramló terhek kiegyenlítésével, ha azok nem fizetnek, vagy fizetéseképtelenné válnak, mert ez elvnek kiszámíthatatlanul következményeiül rombolóbb hatások mutatkoznak, mint a közel multban szokásos vagyron kezelés hiányosságainak nyilvánvalóan tapasztalható káros következményei eddig valának. Hiszen ezek az egyház ügyeivel sokat törődő, czéltudatos munkájával egyházat emelni igyekező lelkész intéző kezei alatt már — már el is enyésznek. De a költségvetési fedezetben, nem az adóbehajtás lanyhasága, hanem a szükségletek törvényszerűséget nélkülöző kielégítése miatt keletkező hiány elenyésztetését csak a *helyes jog alapjára való helyezkedéssel* lehet elérni; mert a kalvinista hívő, a *nagyobb teher* hordozásától, ha az *jogos*, nem riad vissza, sőt *örömet* és büszkén viseli; de a jogtalan megterheletés ellen, egy fillér legyen az bár, teljes lelkéből s az igazság mindent lebiró erejével tiltakozik. —

Ezek után tisztelettel indítványozzuk, hogy az *e. m. közgyűlés a következő határozatokat* hozni méltóztassék.

1.) A diósgyőri egyház presbiteriumának 1917 év február hó 2-án, közgyűlésének 1917 év február 4-én a lelkész haszonélvezetében levő 13 kat. hold 356 □ öl területű földjének 110.000 k. azaz Egyszáztizezer korona vételárért való eladásáról hozott határozatának ez a része: „ezen összeget hadikölcsönbe helyezi és mint lelkészi föld alapot veszi fel a leltárba, melynek kamatait a mindenkori lelkész élvezi,“ — elutasítatik, illetve jóvá nem hagyatik.

2.) Utasítatik az egyházközség presbiteriuma és közgyűlése, hogy a föld vételára jövedel nének hovatfordítása tekintetében jelentésre felkért bizottság előterjesztésében foglaltaknak figyelembe vételével készített újabb javaslatát az 1918 év február hó 20-ig az esperesi hivatalhoz küldje be; —

3) utasítatik ugyancsak az egyház presbiteriuma, hogy az esetleg addig befolyó teljes vételárat a főtiszt. egyh. ker. pénztárába a szokásos feltételek mellett fizesse be,

4.) felhatalmaztatván mindazonáltal az egyh. előljárósága, hogy a vételári összeg 60%-át hadikölcsön kötvénybe fektesse, 40%-a esetleg az eladotthoz hasonló minőségű és terjedelmű föld vételére fordítatván;

5.) felhatalmaztatik az egyházközség presbiteriuma, hogy a vételári tőke kamatainak esedékessége idején ha akkorára a dolog

még nem volna rendezve, esperesi utalványra, félévenként 1200 k. t a lelkész részére kifizessen; —

6.) utasítatik az egyházközség, presbiteriuma, hogy a párbér literenkénti 9 filléren felüli részét csak a hivek által teljesített befizetés arányában folyósítsa.

Magunkat és munkálatunkat a benne foglalt indítványokkal a Nagyt. egyházmegyei közgyűlés kegyességébe ajánlva vagyunk Miskolczon 1917 aug. 8-án.

Tóth Miklós
biz. tag e m. tbiró.

Dr. Molnár Gyula
e. m. ügyész.

Dr. Rácz György
e. m. tanácsbíró.

Közgyűlésünk e fontos ügyben úgy határoz, hogy a jogi szempontok teljes tisztázása érdekében — az egyh. ker. ügyész véleményének kikérése után a kerületi ügyésszel kiegészített bizottság javaslatát bevárva fog végérvényesen határozni.

31. Mezőkeresztesi egyház bejelenti, presb. ülési határozatának becsatolása mellett, hogy a Bertók Károly elhunytával megüresedett V-ik tanítói állást a háboru végéig nem fogja betölteni. Ezt azzal indokolja, hogy az eddiginél magasabb javadalmazást nem volna képes nyújtani, de különben is a háboru következtében a születések s így a növendékek száma is jelentékeny mérvben megapadt.

Ezért az V-ik tanítói állás eddigi javadalmazását a többi 4 tanító között egyenlő arányban szétosztja.

Egyházmegyei közgyűlés, méltányolván a felhozott indokokat, a mezőkeresztesi egyház e határozatához hozzájárul, illetve ezen intézkedését helybenhagyólag tudomásul veszi.

32. Diósgyőri egyház, a f. évi tavaszi egyh. kerületi közgyűlés 106. sz. jkvi pontjára való hivatkozással, — kéri annak tudomásul vételét, hogy az Urvacsorai edények és egyházi szerelvények szakértői birálatát mindeztideig nem tudta befejezni az idő rövidsége és a mostani szállítási nehézségek miatt. Kéri ezért annak elhalasztását a jövő évi tavaszi közgyűlésünkig.

Közgyűlés az indokolást elfogadván, a diósgyőri egyház által kért eme halasztást megadja.

33. A diósgyőri egyház jóváhagyás végett beterjeszti az egyház tulajdonát képező, a diósgyőri 55 sz. tjkvben: 982 hrsz. a. foglalt 1321 □ öl területű faiskolának négyszögelenként 10 korona árban Schvarcz Áron diósgyőri lakosnak történt eladásáról szóló szerződést. —

Egyházmegyei közgyűlés a szerződést jóváhagyja s megerősítés végett az egyh. ker. közgyűlésre felterjeszti.

34 A mezőkövesdi fiókegyház Szép László és neje Széki Ilona mezőkövesdi lakosokkal a mezőkövesdi 1857 sz. tjkvben A + (o 2137 hrsz. a. foglalt ház és udvarnak 11800 korona árban imaház és segédlelkészlak céljára való megvételéről kötött szerződés jóváhagyását és a vételár kifizetésére, szószék, templomi padok költségeinek fedezésére az egyháznak az egyház kerület pénztárában kezelt tőkéjéből 15000 koronának kiadását kéri. —

Egyházmegyei közgyűlés a szerződést jóváhagyja s megengedi, hogy az egyh. ker. pénztárban kezelt 1916 decz. 31 én 28826 koronát kitevő tőkéjéből 15000 kor. a vételár kifizetésére, templomi szószék és padok költségeinek fedezésére kiadassék az egyháznak s a szerződést megerősítés végett felterjeszti az egyh. ker. közgyűlésnek.

35. Iván Adolf sajókereszturi tanító kéri, hogy a sajókereszturi egyház utasíttassék fizetésének rendes kiszolgáltatására s a tanítói föld felmérésére.

Egyházmegyei közgyűlés a kérvényt elutasítja, mert az egyházközség és tanító között a hivatali fizetések kiszolgáltatása körében felmerülő vitás ügyek az E. T. V. tcz. 33 § 5. pontja szerint közigazgatási birói eljárásra tartoznak s a tanítói föld felmérésének elrendelése sem tartozik a közgyűlés hatáskörébe. —

36. A sajókeresztúri egyház presbyteriuma felhatalmaztatni kéri az esperes urat az egyház épületeinek halaszthatatlan rendbehozásáról készítendő terv és költségvetés és az ezen munkákért fizetendő összeg megszerzésére szükséges rendkívüli adókievetés jóváhagyására.

Egyházmegyei közgyűlés hatalmazza esperes urat, hogy a sajókeresztúri egyház által az egyház épületeinek rendbehozásáról hozzá beterjesztendő tervet és költségvetést és az ezen munkákért fizetendő összeg megszerzésére szükséges rendkívüli adókievetést jóváhagyja.

37. A felsőábrányi egyház megerősítés végett beterjeszti az 1917 évi fizetésre nézve az egyház és hivatalnokai között létrejött egyességet s a folyó évi adókievetést. —

Egyházmegyei közgyűlés az egyezséget és az adókievetést jóváhagyja s megerősíti. —

38. A tavaszi egyh. ker. k. gyűlés véleményadás végett beadta az egyh. megyékhez — a duna melléki egyh. ker. megbízásából Ágoston Sándor eszéki ref. lelkész által írott „Szórványok Egyházi Gondozása“ című munkálatot.

Egyházmegyénk az előadói vélemény meghallgatása után megállapítja, hogy a híralat végett beadott munkálat szerzője, mint apostoli buzgóságú lelkész, nagy körültekintéssel, sok tapasztalatból leszűrődött lelkiismeretes komolysággal végezte megbízatását, s elismerésre méltó munkát végezett. — Az egyetemes szabályrendelet megkészítésénél, mint alapvető munkát, sikerrel felhasználhatónak itéli.

39. Az ujlőrinczfalvai egyh. község soknemű szükségeire való hivatkozással az egyházmegyétől segílyt kér.

Kérelme pártolólág tétetik át a segélyosztó bizottsághoz.

40. Tóth Károlyné tiszapalkonyai özvegy tanítóné és Molnár Pál volt igriczii lelkész 3 árva leánya szegénységükre és a rendkívüli drágaságra való hivatkozással segélyért folyamodnak.

Kérelmük a segélyosztó bizottság jóindulatába ajánltatik.

41. Egyházlátogatókúl kiküldetnek:

1. Az ónodi járásba: Horváth Bertalan és Román Ernő; 2. a mezőcsátiba: Szalóczy Pál és Ferenczy Dániel; 3. a cserépfalusiba: Szabó András és Takács Mihály; 4. a miskolcziba Tóth Béla és Szabó József; 5. a hevesibe: Gaál Ferencz és Bodnár Béla tanácsbírák és tollnokok.

42. Őszi egyh. kerületi gyűlésre képviselőkül kiküldetnek az elnökség mellett: Lelkészi részről: Sólyom Gyula és Tóth Béla tanácsbírák és Farkas István főjegyző; világi részről: Bónis Bertalan, dr. Nagy Ferencz és Deák Gyula tanácsbírák rendes tagokul Gaál Ferencz és Tóth István lelkészi-, dr. Rácz György és Lossonczy István világi tanácsbírák póttagokul.

43. Jelen jegyzőkönyv hitelesítésével esperes és Bónis Bertalan tanácsbíró elnöklete alatt megbizatnak: Tóth Béla és Mauritz Árpád.

44. A közgyűlés jegyzőkönyve hitelesítettett Miskolczon, 1917 augusztus 30-án.

Bónis Bertalan

v. e. tanácsbíró.

Farkas István

főjegyző.

Román Ernő

aljegyző.

Bodolay István

esperes.

Mauritz Árpád

Regéczy József

világi aljegyző.

Jegyezték:

Farkas István: 1, 3 — 10, 20 — 24, 28, 29, 38. pontokat.

Puky László: 30, 31, 32, 33. pontokat.

Pósa Péter: 12 — 19. pontokat,

Román Ernő: 2, 2a, 11, 25—27, 39, 40, 41—44. pontokat.

Dr. Regéczy József: 34, 35, 36, 37. pontokat.

II.

Birósági ügy:

Időszaki tanács megalakítása:

Lelkészi részről: id. Sólyom Gyula rendes, Tóth Béla és Szabó András póttagokul; világi részről: Bónis Bertalan és Losonczy István rendes, dr. Nagy Ferenc póttagokul megválasztatnak.

III.
FÜGGELÉK.

*Egyházi beszéd a reformáció 400 éves év-
fordulójára.*

Pályadíjnyertes munka.

Szerzője: **Halászy József** tiszadorogmai lelkész.

Jelige: „Az élő Istennek Anyaszentegyháza, oszlopa és
erőssége az igazságnak” (I. Tim. III. r. 15. v.)

Alapige: Zsid. XIII. r. 7. v. : „Megemlékeztek a ti előttek járókról, kik néktek szolták az Istennek beszédét.“

K. h. ! Az ó szövetségi iratok tanításai szerint Isten a népek hatalmas ura tűz, világosító fény : Szolgája és szüntelen előtte járó küldötte a tűz és villámlás, beszéde is tűz és pöröly. Ha megjelenik tűzben, fényben mutatja magát a halandó ember szemei előtt. — Jóváhagyását, tetszését a magasból lehulló tüzzel, szokatlan mennyei fény megjelenésével nyilvánítja. Lánggal égő csipkebokorból szól Mózesnek. — Égő tűzben jelenik meg a sinai hegyen, hogy kőtáblára írott törvényeit Mózesnek átadja. — Tűz képében vezeti pusztában vándorló Izráelt. — Áron áldozatának kedves fogadtatását a magasságból aláhulló tüzzel jelzi. — Tűzben vonul be a Salamon által megépített jeruzsálemi templomba. Lakhelyéből alászállított tüzzel gyújtja fel a felépült templomban ugy a Salamon által hozott első áldozatnak mint a Baál papjaival való versengéskor Illés által emelt áldozatnak oltárát. —

De nem csak az ószövetségi könyvek, hanem az újszövetségi iratok is úgy emlékeznek róla, hogy haragjában emésztőtűz, az emberekhez nyilvánuló jóakarátában világosság. — Az Őt másként Atyának, Abbának nevező Pál apostol is a zsid. irt levelében (XIII. r. 29. v.) „emésztőtűz“-nek nevezi aki „hozzájárulhatatlan világosságban lakozik“ (I. Tim. VI. r. 16. v). Az összes evangyeliumok, az őskereszténység történeti iratai arról tanuskodnak, hogy az emberiség történetében korszakot alkotó cselekedeteit mindig mennyei jelenés, mennyei világosság, tűz kíséretében hozza nyilvánosságra. —

Szokatlan fényű csillag jelenik meg a keleti égboltozaton, hogy kelet bölcs királyainak tudomására hozza a világ megváltójának születését. — Kettős tűznyelvek avatják félelmet nem ismerő bátorra a világot átalakító munkájokra a tanítványokat. — Mennyei fény téríti Pált apostollá. — Mennyei tűzben égő keresztet lát Nagy Konstantin császár, ezáltal lesz a kereszténység diadalra juttatójává. — fellegekből aláhullott villámtűz sújtja halálra Erfurt városának utcáján 1505 július 2-án Luther Mártonnak a mellette sétáló Elek nevű legkedvesebb barátját és ennek az égi tűznek fénye alakítja át Luther lelkét hogy szakítva előbbi pályájával, magát az evangyeliom örök igazságainak tanulmányozására és nyilvánosságra hozására szentelje. — Amit 1517 október 31-ével csakugyan meg is kezd. Abban az emberi szemmel is látható villám fényben, mint az isteni lélek nyilvánulása külső jelében jelent meg az a láthatatlan isteni szikra, mely a reformáció fáklyáját gyújtotta fel Luther lelkében, hogy az a lélek a vett mennyei tüzzel millió lélekben gerjessze tovább a felvilágosodás tüzét.

Ennek a kicsiny kezdetből világtörténeti korszakot alkotó világátalakító eredménytűző eseménynek 400-ados évfordulójára szentelünk mi is a protestáns világ millióival együtt ma ünnepet. Hogy az apostol utasítása szerint megemlé-

keztünk azokról, akik előttünk jártak, hirdették az egész világnak és ezáltal nekünk Istennek beszédét, a világosságra hozott evangyéliumot, kiknek szájában Istennek igéje valóban olyanná lett, amilyennek azt a próféta hirdette (Jer. XXIII. r. 29. v.) „mint a tűz és mint a pöröly,“ amely elemészttette és lerontotta a lelki sötétség kőszikla várait. Hogy az ő róluk való megemlékezés annál behatóbb legyen, tegyük ezt az által, hogy ez elmélkedésünk tárgyát az általunk végrehajtott nagy munka: a reformáció képezze. —

Tekintsük meg tehát:

- I. Mi hozta létre?
- II. Micsoda vívmányokat szült?
- III. Milyen feladat vár reá az idők további folyamában?

I.

Az első pünkösti lélek tettereserkentő erejével megteljesedett tanítványok, kiket a mester a farizeusok kovászatól való őrizkedésre intett, magok lettek a világot átalakító kovásszá. A hová elhatottak, nyomukban mindenütt az evangyélium világossága terjengett. A jézusi fenséges tanításokat, tanulságos élet-történetét ismertető evangyéliumok és apostoli levelek lettek a gyülekezetek világosságának látható bizonyítékai. — A zsidó hiten maradotknál a jeruzsálemi templom udvarában felállított óriási gyertyatartókból áradó fény jelezte a zsidóság világosságát; a gyülekezetek világító fényei az evangyéliomi iratok, apostoli levelek lettek. Ezekből merítette a keresztyénség lelki örömét, élet-küzdelmében bátorságot, szenvedéseiben a vigasztalást, az isteni gondviselésben megnyugodni tudást. Boldogok voltak, mert már ismerték az Atyához vezető, Jézus által feltárt ösvényt. — A törvény átkától, a külső ceremóniák lelketlen rendszerétől megszabadult lelkők a testvéri szeretet melegében fürdött. Emberi méltóságoknak, jogaiknak tudatára ébredetten megkezdettek élni. Ámde e boldogságának napja gyorsan kezdett elhomályosodni. — Bár olvasták, hallották a jézusi intelmet: „Vigyázz, hogy a világosság, mely benned vagy on, setétséggé ne változzék.” (Luk. XI. r. 35 v.) mindazonáltal a századok előhaladásával nemzedékről-nemzedékre kezdték elveszíteni tisztánlátásokat, a bennök lévő evangyéliomi világosság kezdett elhomályosodni. — Mint az álomban-rülő előtt a tárgyak képei elhomályosulnak, lelkivilága új képzeteket alkot és mintegy szakít a külvilággal: úgy lón a magokat Jézus megváltottainak nevezettekkel is. — A lélek és hit láthatárait elzáró borulat kezdett terjengeni a földön, a hitbeli ismeretek folyton homályosabbakká, a lélek szárnyai szándékosan megcsontítottakká lettek. — Isten a szerető Atya, kit Jézus és apostolai az emberekhez oly közvetlen közelségben állónak mutattak fel, kihez örömeiben, bánatában, szenvedő és büntől marcangolt lelkével bárki és bármikor is mehetett, lassanként végtelen messzeségbe távozott az emberi szándékosság folytán, mert a biblia, amiből hitét ismerhette volna, elzáratot a nép elől. Helyette a tudatlanság, babona, lelkisötétség mesterkelt gondolatai ter-

jesztettek, És mindez a Krisztus nevében, a Krisztus szolgálai által azért, hogy jobban uralkodhassanak a lelkeken. Jól tudva, hogy „aki sötétségben jár, nem tudja hová megyen” (Ján. XII. r. 35. v.) A római pápák ahelyett, hogy a Jézus által az elsőségért versengő tanítványoknak adott utasítást követték volna: „aki közöttetek első akar lenni legyen a ti szolgátok,” (Máté XX. r. 27 v.) magokat Krisztus helytartójának nevezték és a keresztyénség látható fejévé tették meg — Megcsúfolva a Mester kijelentését: „az én országom nem e világból való,” (Ján. XVIII. r. 36. v.) világi hatalomra törekedtek. Nyíltan hirdették, hogy a pápa az ég és föld ura, ki földi királyokat tehet és trónjuktól megfoszthat, minden földi hatalom csakis tőlük származhat — A Péter apostol által nekik adott kulcs hatalmánál fogva ők zárhatják be és nyithatják meg az eget a halandók lelkei előtt A jézusi vallásból ismét a félelem és kényszer vallása lett. — Az emberi bűnös lélek inár csak közbenjárók segítségével közeledhetett Istenéhez. — A közbenjárók hatalmas serege, a tiszteletökre rendelt ünnepnapokkal évről-évre nőtt, elfoglalva az ég és föld közötti végtelen tért. — Tudtok, akaratok nélkül egyetlen lélek sem közeledhetett az ég urához, mint az a föld hatalmas fejedelmei és nagyjai palotáiban ma is történik. — Festett, faragott képek sok százai népesítették be a keresztyén templomokat, ahol a hívők serege gyertyafényben, térden állva vezekelt előttük az Isten színe elé való bocsátásért. Ismétlődött, amiért Jézus a korabeli népvezéreket dorgálta: „Jaj ti néktek képmutató írástudók és farizeusok, mert a mennyeknek országát bezárjátok az emberek előtt, mert ti sem mentek be és akik be akarnak menni, azokat sem bocsájtjátok be.” (Máté XXIII. r. 13. v. Aki visszaéléseiknek ellent mert mondani, aki szíve-lelke legszentebb meggyőződését merte követni és nyilvánítani, arra átok, üldözés, máglya halál várt. — Mint egykor Jeruzsálem prófétái megkövezésével a próféták koporsóává vált: úgy lett Róma is pápaival az igazi keresztyénség és a szabadabb eszmék hirdetőinek gyilkosává, sirjává. Husz János tűzhalált szenved. Wickliffe János felásott csontjai és porai halála után 20 év múlva is máglyára, szétszóratásra ítéltetnek. Franciaországban vérfürdőt rendez, Spanyolországban számtalan ezreknek kínzások, bebörtönözések kimondhatatlan kínjai kíséretében máglyahalált rendel a pápai zsarnokság hitőkért és a pápával ellentétes meggyőződésükért. Sőt még tovább megy, a Mindenható jogaiba is beleavatkozni kíván, bűnbocsánatot oszt és pénzért árúttat. —

Igy állottak a dolgok, midőn Luther Márton az isteni lélek megérintésétől felvilágosított lelkében elég bátorságot érez arra, hogy az akkori világ legnagyobb hatalmasságának, a római pápának elkövetett visszaéléseire rámutatni merjen, és 1517 október 31-én a vittenbergi vártemplom ajtajára megvitatásul kiszögezett 95 tétel kitűzésével megkezdje a reformációt. —

II.

Jézusnak a földről való eltávozása után, igéinek hatása alatt „uj eget, uj földet“ várt a keresztyén világ, „melyben lakozik az igazság” (II. Pét II¹ r. 13 v.) Ennek az igazsággal bővülködő uj ég, uj föld megszületésének vágya töltötte el a lelkeket a reformácziót közvetlen meg előző időben is. Az egyház élén a pápai hatalommal, az igazság elhomályosítását tartotta feladatának, mindazonáltal legborzasztóbb zsarnokságaival sem volt képes kiölni a lelkek mélyéből azt a vágyat, amely sejtelmesen epedt azután a holdog idők után, mikor szabaddá lesz a gondolat és a lelkiismeret. Bátor lelkek mélyén lobogott ez, tette serkentve a krisztusi igék által : „Ne féljete azoktól, kik a testet ölik meg a lelket meg nem ölhetik.” (Máté X. r. 28 v.) És mintha a természet-tudományok terén ez időben történt felfedezések is segítségökre siettek volna az igazság felderítésére sóvárgóknak, Copernicus német csillagász uj nap és égi rendszert állapít meg, Columbus uj világrészt uj földet fedez fel. — Az uj ég, az uj föld már megvan, annál szükségesebb hogy az igazság is megszülessék És csakugyan az évszázados vajadások után ez is születni kezd Luther Márton, majd az ő első fellépése után Zvingli Ulrik, Kálvin János, annyi sok segítségre siető munkatársakkal, napfényre hozták az eddig elrejtett igazságokat és mint világító fáklyák tartják az emberiség eddig lelkihomályhoz szoktatott szemei elé. — A nép kezébe adják a bibliát a benne foglalt isteni igazságokkal, amely felvilágosít, életet ad, szabadságot biztosít, az emberekhez közellevőnek mutatja fel az Istent, testvérnek az embert emberrel, kik között csak egyetlen igaz törvény kormányozhatja a cselekedeteket : a minden jelket betöltő isten- és emberszeretet. Felvilágosítják az emberséget, hogy üdvét nem külső cselekedetek árán, hanem a hit által szerezheti meg. — Bünt egyedül Isten bocsáthat meg, felesleges érdemszerző cselekedetek nincsenek. Luther Márton a keresztyén ember szabadságáról írt művében kimutatja, hogy a keresztyén ember mindeneknek szabad ura, tehát jogaitól megfosztottan sem egyházi, sem politikai zsarnokság alatt nem tartható. De viszont mindeneknek is szolgája a Jézusban feltárult isteniszeretet alap elveinél fogva és így a szeretet által áthatva mindenkinek a javát munkálni tartozik. — Társadalmi, polgári; egyházi téren jogokat kér, követel a nép számára, feltárja és ostromozza a pápai hatalom visszaéléseit. —

Mint a föld mélyéből előtörő tüzes lávafoylam, vagy mint a gátat töltő vizáradat feltartóztathatlanul rohan előre, magával sodorva életet, tenyészetet; úgy söpörte el a felvilágosított néparadat a hitében, gondolkodása szabadságában eddig lenyüggőző korlátokat, külső szertartásokat. Az Isten lélekben való imádása, a megrontott erkölcsi életet is átformálja, a nép érvényesíti jogait az egyházi kormányzásban, nemzeti, társadalmi téren. — Lelkivilága a babonától, templomai a szentek, közbenjárók képeitől, szobraitól megtisztulnak. És mindezt a pápai hatalom többé meg nem akadályozhatja, átok villámaint hiába szórja, azok már nem sujtanak.

Róma és papjai az első pünkösti gyülekezet csudálkozóihoz és kételkedő-
ihez hasonlóan megrettenve kérdik: vajon mi leszen ebből? Most Péter apostol
helyett a felszabadult lélek adja a választ. Új élet alakul a multak romjain!
Lelki megújulás, a szabadság lelkének munkája mindez! Az a lélek szabadult
ki ismét börtönéből, amelyet már egykor Jézus és apostolai a sötétségből ki
hoztak, de ti az emberiség zsarnokai ismét a sötétség zárai alá vetettétek
Ez gerjesztette a tüzet, hogy tisztító viharoként földet rázó menydörgéssel dönt-
se össze a sötétség birodalmát és tisztító tüzével oszlassa el a lelkisötétség
általatok támasztott fojtogató ködét! És csakugyan az akkori világ bálványo-
zott hatalmasságai megingathatatlanok hitt rendszerükkel porbaomlanak, új
erkölcsi, új társadalmi rend támad romjaikon, országokat, világrészeket formál
át a hit világa, a szabadság éltető levegője. Luther Márton Németországot,
Zvingli Ulrik és Kálvin János Schweicot reformálja hitben és erkölcsében. De
a mozgalom, a hit világa ezen országok hátárain is tulterjed, ami édes hazánk
területére is eljut, itt is lerombolja a régi rendszereket, megadja a lelkek rég-
óta epedve várt szabadságát egyházi társadalmi téren. A megújulás szellője
itt is új virulatot hoz a nemzet, a nép lelkére. A magyar protestáns nép saját
nyelvén dicséri Istenét, iskolákat emelve terjeszti a felvilágosodást, lobogtatja
a tudomány világát, képezi önmagát és neveli a jövő nemzedéket szabadság
között szabadságra. — Maga a nép is részt kér és vesz is egyháza kormány-
zásában, egyszersmind tágitja polgári jogainak is szoros kötelekeit.

Röviden összefoglalva ez volt a reformáció és a reformátorok munkája,
hogy ezen alapvető munkálkodás által a régi rendszertől megszabadított vi-
lágnak századokra újjászülőjévé legyen.

III.

Nagyon tévedne azonban, aki azt hinné, hogy a reformáció a reformá-
torok röviden elsorolt munkájával és az azok nyomában fakadt eredménnyel
befejezett tényé vált — Már magáról Lutherről és Zvingliről is feljegyezte
a történelem, hogy életök utolsó éveiben tett nyilatkozataik szerint, magok
sem tartották elegendőnek az általok megindított reformáció akkorig létreho-
zott munkáját. Különben is az igazság, szabadság diadaláért való küzdelem
a világosság és sötétség harca oly régi, mint az ember. A küzdelem ha egy-
időre meglankadni látszik is az idők folyamán, de megszűnni nem szűnik,
mert a zsarnokság minden korban szívesen szövetkezik a lelkisötétséggel, szí-
vesen oltogatja a tudománv és felvilágosodás fénytárasztó lámpáit, hogy ural-
mát a sötétben terejszthesse. Így ez a küzdelem a reformációval be nem
zárulhatott. A ma élő nemzedéknek is, ha a szabadság levegőjében kíván élni,
ezt folytatnia kell.

„Legyetek tökéletesek, mint a ti mennyei atyátok tökéletes” (Máté V. r.
48. v.) Ezen igékben tűzi ki Jézus az emberi élet célját. Már pedig az isteni
tökéletességhez való közelítés az isteni eszményben megállapított tulajdonsá-

gok többé-kevésbé való megvalósításában áll. — Ugyde a fejlődés örök törvényénél fogva a műveltség által fejlesztett emberi elme előtt az eszmény s folyton tökélyesül. Az emberi tudat legfelségesebb tárgyai: hit, erkölcs, szabadság fogalmai eszményibbé válnak. Velök az Isten fogalom is változik. A régi zsidó emberi tulajdonságokkal, gyűlölködő, zsarnokoskodásra hajlandó indulatokkal bírónak képzelte Istenét. Jézus és apostolai nyomán az első keresztyénség Atyát, szeretet istenét látott benne, ki esőt ad, mind a jók, mind a gonoszok földére. Ámde hitte és feltételezte róla, hogy imái által megindítva természetfölötti erővel belenyúl a világkormányzásba az egyes javára: csudát tesz. Ma már ezt az Istenfogalmat a hívő léleknek oda kell formálnia, hogy Isten a világtörvényekben és örök törvényeiben nyilvánvaló, jutalmaz és büntet egyeseket és nemzeteket aszerint, amint az igazságnak, vagy annak ellenére élnek és cselekesznek. Hozzá imádkoznunk nem azért kell, hogy szükségyszerűség, avagy többrevágyó érzületből fakadó kéréseinkkel őt azok rögtöni teljesítésére bírjuk, hanem hogy akaratan, az ő örök törvényszerűségéből folyó gondviselésében és az ezekből folyó eseményeknek reánk talán szomorúságot bánatot hozó eseteiben is megnyugodni tudjunk.

A krisztus személye is az által lesz eseményibbé és az általa adó parancs is: „kövess engem“! (Máté VIII. r 22. v.) az által lesz könnyebben teljesíthetővé, ha az ő idvezítői munkáját nem a bűnökért eleget tevő áldozatban keressük, hanem ha, mint a munkásszeretet által Istenhez hasonlónak lett és e hasonlóság által istenfiusági tulajdonokkal felruházott legtökéletesebb emberként, mint követendő példánykép él és munkál a köztudatban. Kinek legfeltűnőbb csodája nem a kánai menyegzőben, a viznek borra változtatásában; nem is az ötezer embernek öt kenyérral való megelégtetésében nyilvánul, hanem ama szemeink előtt lefolyó eseményekben, amelyeket a háboru tüze, mint kohó kezd kiolvasztani a lelkek mélyéből. Amidőn a hatalom élén állók gyűlölete által indított élet-halál küzdelem között menedéket a lövészárkokban, földalatti üregekben találó, egymást évek, hónapok óta halálra kereső ellenségek a harc lezajlása utáni pihenő órákban rejtekeikből előjönnek, egymásnak testvéri jobbot nyújtva érlelőznek mert érzik, hogy azok az ellenségnek nevezett küzdők is emberek; hitvesek és családapák, kik csak a felsőség parancsának engedve gyilkolnak, Ezt az olvadni kezdő érzelmet kell a világot átölelő láncá kovácsolni a krisztusi szeretet tüzében. És azt a háboru gyümölcseként jelentkező könyörületet is, mely a megsebesült idegen nemzetiségű ellenség sebeit irgalmas Samaritanusként gyógyítja a szeretet, az együvé tartozandóság enyhítő olajcseppjeivel. Így kell a felebaráti szeretet tanának a legtisztább erkölcs, általános társadalmi és polgári szabadság eszményi forrásává átalakulnia. Mert a világ özön hatalmait ma is szövetkeznek és mintha a mesék, hitregek világa elevenednék fel, láncraikra eddig lekötözött szörnyeket, szabadítanak az emberek millióinak lementésére, nemzetek, országok és kulturájuk letiprására. A bosszúállásnak az emberi lélek mélyéből felszabadított, a békére sóvárgó lelkek millióit tűzben, vérben való gázolásra kényszerítő em-

szörnyetegeit megfékezni, láncakra visszakötni csak egy erővel lehet, ennek az erőnek neve: krisztusi szeretet. Egyedül ez lesz képes a jövő világot boldogítani, az emberiséget a maihoz hasonló események megismétlődésétől megóvni. A hit és erkölcs ily irányú átalakítása, a ludományok terén a gondolat szabadság fátylájának továbbra való lobogtatása képezi a reformáció mai és jövőendőbeli feladatát.

* * *

K. h. ! Emlékezetünkbe idéztük a reformáció szülő okait, áttekintettük röviden az eredményt, mit létrehozott és meggyőződést nyertünk arról, hogy azt tovább folytatnunk kell. Az emberi lélek egyik tulajdonsága, hogy szeret a multakba mélyedni, eseményein elmerengeni és az emlékezés varázs vesszőjével szereti sirjaikból azokat felköltetni, akiknek neveihez az események fűződnek. Bár tagadhatatlanul igaz az is, hogy korszakot alkotó eseményeknél azt a titkos isteni erőt, amely millió és millió lélekre hatva hoz létre világ-átalakító eseményt, nem lehet csupán egyes emberek munkájának minősíteni. Így a reformáció is isteni lélek műve. De amidőn e hatalmas lélek előtt, mely mint világosító tűz hozta létre az eredményt, a 400-os évforduló alkalmával leborulunk, nem tehetjük ezt anélkül, hogy ama kimagasló lelkekről, kik által Isten a maga akaratát végrehajtotta, meg ne emlékezzünk. Maga, az alapigében foglalt apostoli intés is felhív erre bennünket. — Az Ur kezében voltak ők eszközök magasabb cél kivitelére. Életmunkásságokat, sőt némelyek életöket is áldozták e szent ügyért. Legyen érte áldva! Legyen áldott emlénnak a Luther Mártonnak, ki bátor lelkével megindította, annak a Zvingli Ulriknak, ki az elkezdett munkát nemcsak folytatta, hanem az érte való küzdelemben a harcmezőn el is vérzett! Annak a Kálvin Jánosnak, kiről ma is nevezzük vallásos meggyőződésünket! És legyen emléküik áldott azon sok férfiaknak, kik édes magyar hazánkban is elterjesztették és felvirágoztatták a mi hitünket! Mi pedig, hogy e mai ünneplésünk e nagy naphoz méltó legyen, tudva, látva azon óriási küzdelmet, amely létrehozta e nagy munkát érezve ennek az ősök vérével is sokszor megszentelt örökségnek drága becsét, áldjuk Istenünket érte, ki nekünk ezt adta. Egyszersmind tegyük szent fogadást arra, hogy a reánk szállott örökségnek méltó örökösei kívánunk lenni és azt azzal bizonyítjuk, hogy egyszerü környezetünkben is tovább fejlesztjük a reformáció munkáját. Annak az egyháznak, mely a hazaszeretett az egyház szeretetével annyi századokon keresztül oly szerencsésen tudta párosítani, hogy a hitvédelmi harc egyszersmind a haza szabadságáért folyó is volt, szerető és munkás gyermekei leszünk és maradunk.

A m e n

Kimutatás.

a közalapi, segélyalapi, perselypénz, országos lelkeszi nyugdíjintézeti kötelezettségekről.

Sorszám	Egyházközség és lelkesz neve	Közalap		Egyház-megyei segély-alap		E. ker. köz-igazgatás	Ki-hirdetés	Virág-	Szentna-romság	Október utolsó	egyh. kerületi feleánynövelde	Orsz. lelkeszi nyugdíjintézet							
												Belépési járulék		Évi tag-sági díj		Kamat		Fenn-tartói járulék	
		perselypénz										K	f	K	f	K	f	K	f
		k o r o n a										K	f	K	f	K	f	K	f
1	Alsószolcza . . . Román Ernő	100	56	9		9	6	3	1	2	10	176	32	106	54	1	77	60	88
2	Ároktő . . . . . Kiss Albert	80	40	11		11	5	3	1	2	10			95	94			54	82
3	Átány . . . . . Diószegi Mihály	199	84	23		23	10	4	1	2	10	54	77	140				80	
4	Borsodgeszt . . . Turi Sándor	54		7		7	1	2	1	1	5			96	32			54	04
5	Borsodharsány . ifj. Sólyom Gyula	49	92	6		6	1	2	1	1	5			91	42			52	24
6	Belső-Külsőbölcs Fekete Gyula	133	12	17		17	6	3	1	2	10			139	83			79	90
7	Bükkaranyos . . Mauritz Árpád	53	52	6		6	1	2	1	1	6			90	16			51	52
8	Bükkzsercz . . . Molnár Gyula	61	60	8		8	1	2	1	1	5			88	94			50	82
9	Cserépfalu . . . Pósa Péter	164	08	19		19	6	4	1	2	15	83	64	140		3	55	80	
10	Diósgyőr . . . . . Komjátly József	172	80	20		20	6	4	1	2	15	148	20	68	32	17	78	39	04
11	Diósgyőr-Vasgyár Szarka Gyula	80		5		6	3	2	1	1	5	121	47	56		9	72	32	
12	Eger . . . . . Tóth István	68	24	7		7	1	2	2	2	5			97	79			55	88
13	Egerlövő . . . . . Sólyom Barna	103	20	12		12	5	3	1	2	20			103	36			59	06
14	Emőd . . . . . Nagy Lajos	72	56	9		9	2	2	1	1	10			78	82			45	04
15	Felsőábrány . . . Gergely Béla	38		4		4	1	1	1	1	5	132		67	24	10	14	38	
16	Gelej . . . . . Kenyeressy K.	95	36	12		12	4	3	1	2	10	126	79	95	69			54	68
17	Hejőbába . . . . . Somody János	23	44	3		3	2	1	1	1	5			63	40			50	72
18	Hejőcsaba . . . . id. Sólyom Gyula	105	52	8		8	5	3	1	2	10							53	22
19	Hejőpapi . . . . . Szabó Bertalan	66		9		9	3	3	1	2	10			94	40			53	94
20	Hejőszalonta . . Bársony György	30	56	3		3	1	1	1	1	3			87	29			49	88
21	Heves . . . . . Kérészy István	34	32	3		3	2	1	1	1	8							43	38
22	Igriczi . . . . . Gecse Albert	73	52	10		10	4	3	1	2	12	164	66	75	92	26	35	51	30
23	Kisgyőr . . . . . Zarándi Bertalan	109	92	13		13	3	3	1	2	10			93	98			53	70
24	Kistokaj . . . . . Gombos Imre	49	92	6		6	2	2	1	2	8	177	06	64	15	7	08	49	92
25	Ládháza . . . . . Eötvös Ferencz	28	80	3		3	2	2	1	2	8	160	43	65	20	6	42	37	26

Sorszám	Egyházközség és lelkész neve	Közalap		Egyház- megyei segély- alap		E, ker. köz- szolgálat	Kisírdetés	Virág- Szentá- ronsák	Október- litolsó	Egyn. ker. tehenyövelde	Orsz. lelkészi nyugdíjintézet													
		K	f	K	f						Betöpesi járulék		Evi tag- sági díj		Kamat		Fenn- tartói járulék							
											K	f	K	f	K	f	K	f						
																			perselypénz					
korona										K	f	K	f	K	f	K	f							
26	Mezőnyék	23	70																					
27	Mályi	16	64	3		3																		
28	Maklár . . . . . Kerekes Zsig.	44	96				2	2	1	1	5			132		99	33					56	76	
29	Andornak																							
30	Mezőcsát . . . . . Bodolay István . . . . . Szalóczy Pál	309	04	38		38	15	8	2	4	20					104	34					59	62	
31	Mezőkeresztes . . . . . Szabó András . . . . . Vajda Sándor	289	52	33		33	16	8	2	4	20					128	94					59	62	
32	Mezőnagymihály . . . . . Szabó József	79	44	10		10	4	3	1	2	10					94	19					65	68	
33	Miskolcz . . . . . Dr. Tüdös István . . . . . Tóth Béla . . . . . Farkas István	1086	48	120		120	20	17	6	15	50					137	55			3	28	78	60	
34	Nemesbikk . . . . . Maklár P. Ernő	60	40	8		8	3	3	1	2	10		84	53		137	55					78	60	
35	Noszvaj . . . . . Bodnár Béla	106	88	13		13	4	3	1	2	10					99	40					78	60	
36	Ónod . . . . . Sólyom Lajos	74	08	9		9	3	3	1	2	12					130	13					56	16	
37	Poroszló . . . . . Gaál Ferencz	276	56	34		34	10	7	2	5	20					124	60					71	20	
38	Sajókeresztur . . . . . Bogdányi József	52	16	6		6	3	3	1	2	10					114	70					65	54	
39	Sály . . . . . Szakács Pál	76	16	9		9	4	2	1	2	8													
40	Tibolddaróz	42	40										183	64		59	87		7	35			34	21
41	Szirma . . . . . Apostol Bertalan	68	24	9		9	4	2	1	2	10					104	37					59	64	
42	Tiszadorogma . . . . . Halászy József	83	44	10		10	3	2	1	2	8					96	74					55	28	
43	Tiszakeszi . . . . . Andó Lajos	154	16	19		19	5	4	1	2	10					97	90					55	94	
44	Tiszanána . . . . . Kérészy Barna	147	92	18		18	10	5	2	4	40											80		
45	Tiszaoszlár . . . . . Csiszár Béla	30	96	4		4	3	2	1	1	6					99	65					56	94	
46	Tiszapalkonya . . . . . Kovács Károly	60	24	9		9	3	3	1	2	6					95	83					54	76	
47	Tiszaszederkény . . . . . Horváth Bertalan	102	64	12		12	6	4	2	2	15					123	45					70	54	
48	Tiszatarján . . . . . Ferenczy Dániel	85	92	11		11	4	4	1	2	15													
49	Tiszavalk . . . . . Takács Mihály	48	32	6		6	4	2	1	2	5		228	41	74	46		9	14			42	55	
50	Ujlörinczfalva . . . . . Pósa Béla	18	08	1		1	1	1	50 f	50 f	2		248	40	73	43		19	87			48	32	
51	Vatta . . . . . Gere Lajos	42		4		4	3	3	1	2	5					202	48	66	01	16	20	37	72	
52	Egyházkerület . . . . . Lengyel István															584	23	140				54	27	72

TARTALOMJEGYZÉK.

---

1. Esperes imádsága.
2. Közgyűlés megnyitása; elnöki emlékezés a reformáció 400 éves évfordulójáról.
- 2 a.) A gyűlés megalakulása s a távollevők igazolása
3. A tisztikar megválasztásának bejelentése.
4. Esperes lemondó levele.
5. Helyettes esperesül Szalóczy Pál alkalmaztatik.
6. Halász József tenácsbíró lemondása.
7. Szavazás elrendelés esperes, tanács bíró, világi aljegyzőségre.
8. E. in. ügyész s pénztáros választása, Sólyom Gyula pénztáros lemondása.
9. Esperesi jelentés.
10. Esperesi jelentés indítványai.
11. Tanügyi bizottsági elnök jelentése s annak indítványai.
12. Lelkészerkekezleti jegyzőkönyv felolvastatik.
13. Lelkészi értekezéslet jelentése a pálvadijnyertes műről.
14. „ „ „ a jövő évi pályatételről.
15. „ „ „ az urvacsorai kehely kérdéséről.
16. „ „ „ egyh. ker. sajtó organum létesítéséről.
17. A lelkészi és kántori stóla díjakról.
18. A lelkész özvegyi díjak felemeléséről.
19. A supplekatió kérdése.
20. A s. pataki főiskola segélye az egyházmegyei pénztárból.
21. Ujlőrinczfalvai lelkészválasztás megerősítettik.
22. Hörömpő Jolán és Vargha Ilona tanítónők beerősítettnek.
23. Az ónodi egyház uj díjlevelei (lelkészi) megerősítettnek.
24. Az ónodi egyház közmunka váltság változtatása.
25. Segédlelkészek áthelyezése.
26. Maklári Papp Ernő kérvénye.
27. Kiss Józsefné kérvénye.
28. A diósgyőr-vasgyári egyház határsértési ügye.
29. A mezőnyéki egyház kérelme alapítvány szervezés ügyében.
30. A diósgyőri lelkészi föld eladási árának ügye.
31. Mezőkeresztesi egyház V. tanítói állását beszünteti.
32. Diósgyőri egyház urvacsorai edényei eladási ügye.
33. Diósgyőr faiskolájának eladása jóváhagyatik.
34. Mezőkövesd vétel ügye. — Templom céljára való ingatlan.
35. A sajkókereszturi tanító kérése tanítói föld felmérésére.
36. Sajokeresztur építkezési engedélyt kér.

37. Felsőábrány egyezség levele a hivatalnokaival.
38. Vélemény a „Szórványok lelki gondozása“ cz. műről
39. Ujlőrincfalva segélyt kér.
40. Tóth Károlyné segély kérvénye.
41. Egyház látogatók kiküldése.
42. Kerületi képviselők.
43. Jegyzőkönyv hitelesítő bizottság kiküldése.
44. Jegyzőkönyv hitelesítettik.

II. Birósági ügy.

Időszaki tanács megalakítása.

III. Függelék.

- I. A pályanyertes egyházi beszéd.
  - II. Táblázatos kimutatások.
-

